Но 4
жовтень-грудень
2000

ПОРОГИ

Часопис для українців у Чеській республіці

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю "ПОРОГІВ" З ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ УКРАЇНИ В. ЮЩЕНКОМ

АКЦІЯ БУДЬМО!

"Відложи гнів,
Милостивий,
хоч і достойні ми
його за гріхи наші..."

Молитва
Іларіона Київського
за свій Народ

Časopis pro Ukrajince v České republice č. 4, říjen - prosinec 2000

НАЦІОНАЛЬНА РАДІОКОМПАНІЯ
УКРАЇНСЬКЕ РАДІО

RADIO UKRAINE INTERNATIONAL

ВСЕСВІТНЯ СЛУЖБА РАДІО УКРАЇНА

Всесвітня служба Радіо Україна працює на Європу

(Розклад роботи з 29. 10. 2000р. до 25. 03. 2001р.)

Частота	Діапазон	Час київський	
кГц	м	від	до
5905	49	18.00	02.00
6020	49	09.00	17.00
9560	31	18.00	03.00
9600	31	03.00	13.00
11720	25	07.00	13.00
11770	25	17.00	02.00
13590	22	08.00	13.00
15520	19	07.00	17.00

Ілля Галайда

Святвечір

Малиновий купол зорі,
Малиновий сніг на бескидній горі,
Малиновий дзвін на рідним дворі
І в серці моїм.

Колядний, хвилюючий дзвін
Із чистих чуттєвих перлин.

Малиновий настрій сідає за стіл,
Когосьпривітає в блаженстві, когось у журбі...

Чому не вгасає гірюча сльоза
У Діви Марії, що боса з дитям
В малинових зорях стоїть у снігах
І мариться нам?

Святвечір - малиновий дзвін -
З дитинства нездоланний малиновий сплін.

ПОРОГИ 2000

Хроніка громади 2

Празьке дзеркало 8

Незалежність 19

Українська панорама 28

Нашого квіту по всьому світу 34

Не хлібом єдиним 36

Про нас - Різне 39

ПОРОГИ

Інформаційний культурно-політичний квартальник для українців у Чеській республіці

№4, жовтень-грудень 2000, рік VIII
підписано до друку 20 грудня 2000
тираж: 600 примірників

Видає:
Українська ініціатива в Чеській республіці
Реєстрація: МК ČR/7044

Голова редколегії: Богдана Костюк

Відповідальна редколегія:
Лідія Райчинець
Ленка Кнап
Василь Чинч
Алла Дубицька

Почесна редколегія:
Орест Бараник (Чикаго)
Сергій Білокінь (Київ)
Василь Верига (Торонто)
Віра Матичак (Мюнхен)
Василь Олеськів (Лондон)
Микола Неврлий (Братислава)
Юрій Рейт (Варшава)

Співпрацівники редакції в Україні:
доц. Ярослав Швець
790 57 Львів, а/с 9270
тел. 00380/0322/35-60-85

За опубліковані фактографічні дані відповідає автор статті.
Редакція залишає за собою право не у всьому погоджуватися з думками і поглядами авторів, скорочувати матеріали і виправляти мову
Рукописи не повертаються

Вкладка - календар
"Християнський голос" - передрук із ласкавим дозволом мюнхенської редакції "ХГ"

Обгортка за "Україною"

Часопис друкується з фінансовою допомогою Уряду Чеської республіки - поширене видання

Časopis je vydáván s finanční podporou vlády České republiky - rozšířené vydání

Адреса УГЧР:
UIČR, Vodičkova 30, 110 00 Praha 1
Česká republika

Адреса редакції:
POROHY - Baarova 11, 140 00 Praha 4,
Česká republika
Tel./fax.: 02/ 41484142,
e-mail: uicr-porohy@quick.cz

Друкує:
Typo Kolín, tel. 0321/76 20 81
ve spolupráci
se STUDIO PRESS s.r.o. Čáslav
tel. 0322/314 957

Цікавий вернісаж робіт українського художника Прокіпа Колісника, відбувся 18 вересня ц.р. під назвою "Чисниця" у виставочному залу Православної церкви на вулиці Рессловій в Празі.

Виставку організувало Товариство духовної музики та Українська ініціатива в Чеській республіці.

Автор народився 1957 р. у селі Поташня в Україні. В 1976 р. закінчив Одеське художнє училище, а в 1987 р. Київський художній інститут /тепер Українська Академія мистецтв/. Прокіп Колісник - учасник багатьох колективних виставок в Україні і за кордоном. Його твори є власністю музеїв України, Словаччини, Чехії, знаходяться у збірках Білорусі, Росії, Австрії, Англії, Канади, США.

Індивідуальні виставки:
Чернівці /1988, Спілка художників/ - Україна, Свидник /1991/, Музей української культури, Гуменне /19991/, Краєзнавчий музей, Братисава /1992/, галерея Арпекс, Кошиці /1993/, Східнословацький музей, - разом з М. Радєвим та Л. Дунчаком, Кошиці /1993/ галерея ім. Ю. Якобі, Нітра /1994/ Державна галерея - разом з Я. Р. Стегликом, Мижлабірці /1994/ Музей сучасного мистецтва родини Варголів - Словаччина, Кромєржіж /1995/, Кромєржіський музей, - Чехія

Автор надзвичайно цікавої виставки, яка працювала до 15 жовтня потічного року, живе на Словаччині, у Пряшеві.

„Собор". 1991, олія, полотно, 150x100 см.

„Різдво". 1994, олія, полотно, 100x115 см.

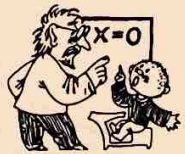

PROKIP KOLISNYK
ČYSNYCIA
(malba)

Бажаю, щоби
успіхів – „Перші"
18.9 - 15.10. 2000
Прокіп

2 жовтня 2000р. започаткувала новопризначений керівник "Рідної школи" д-р Ілона Шатилова, після багатьох десяток років, "недільну" форму курсів для українських діточок. Завдяки позиції Виконавчого проводу Управи УІЧР, який після вторічної невдачі все ж таки вирішив зробити все для того, аби українські діти мали змогу вчитися рідну абетку, рідний вірш, пісню, рідну історію тощо й завдяки персональній самовідданості пані вчительки, можна заявити, що в 2000 році було відновлено забуті традиції.

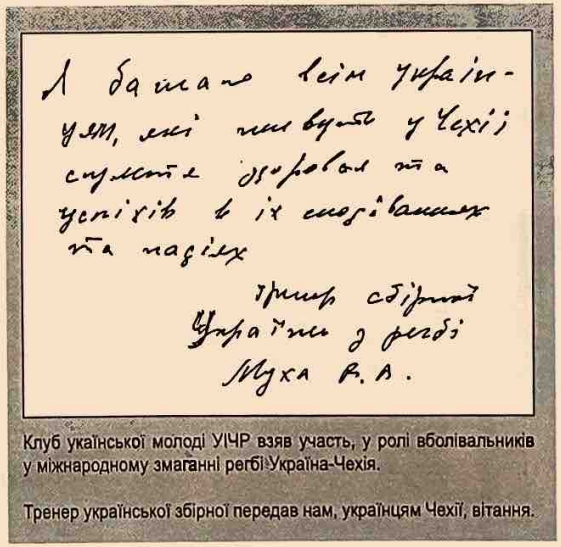

„Рідна школа...", діти люблять приходити..., люблять свою пані вчительку
фото: із редакційного архіву

Клуб української молоді УІЧР взяв участь, у ролі вболівальників у міжнародному змаганні регбі Україна-Чехія.

Тренер української збірної передав нам, українцям Чехії, вітання.

❄ ❄ ❄

Пан Петро Ладін був головним організатором так званого "Нулєвого фестивалю" -огляду сучасної української культури. На жаль, із запланованих заходів пана Ладіна, який, як приватна особа, взявся за організування величавої програми, залишилися тільки чотири мироприємства:

5.10. - виставка фотографій автора Миколи Троха
6.10. - трансляція відеофільму за мотивами оповідання Франца Кафки режисера Сергія Маслобойщикова
18.10. та 19.10. відбулися вистави львівської альтернативної сцени Театр у кошику "Украдене щастя" за Іваном Франком.

Треба зазначити, що львів'яни особливо приємно здивували українців, присутніх у невеличкому театрику "Шуплік".

Надзвичайно тонка режисура, акторське виконання, музичне й світлове оформлен-

фото: Олександр Зленко

ня вистави продемонстрували, що й так можна виконувати українську класику.

29.10. було до Тинської літературної кав'ярні запрошено Володимира Цибулька, сучасного українського авангардного поета /на даний час радника прем'єр-міністра/, але у зв'язку з організаційними перепонами, які головний організатор вирішував, так би мовити, по-своєму, пан Володимир Цибулько не прибув. Жаль.

Від редакції:
про так званий Нулєвий фестиваль української культури під заголовком "11 років мовчання" редакція до закриття цього номеру не отримала від пана Петра Ладіна обіцяного журналістичного матеріалу.

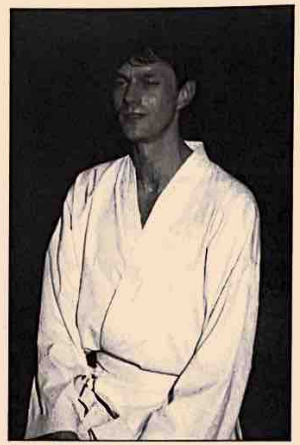

фото: Олександр Зленко

Після вистави - пані Ліна Гвать з акторкою та режисером.

З акторкою Театру в кошику Лідією Данильчук - друга зліва - та режисером Іриною Волицькою (праворуч) пані Ірина Халупа і Людмила Литовченко.

Фото: із редакційного архіву

Частина публіки під час вистави львів'ян

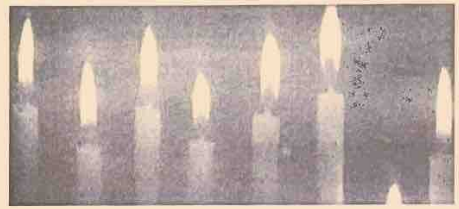
Прийом українських митців у Посольстві України в ЧР. У центрі - посол України Сергій Устич із дружиною Світланою.

З 25 по 28 жовтня проходили у Празі святкування, пов'язані з 82-ою річницею незалежності й виникнення ЧСР та ЧР. У зв'язку зі святом, отримало керівництво УІЧР запрошення на зустріч із прем'єр-міністром Чеської республіки, який виступав у жофінському залу, запрошення від "Медеакультур" та співпрацюючих організацій до кінотеатру Бланік, де, крім урочистих промов, показувалися й фільми про виникнення держави. А 28 жовтня відбувся традиційний прийом президентом республіки на празькому Граді, у якому взяла участь голова УІЧР із супроводом.

❄ ❄ ❄

Символічний поминальний ланцюг із закликом від Української ініціативи в ЧР - запалити свічку та молитвою згадати всіх українців, які сплять свій вічний сон у гостинній чеській землі, відбувся 2 листопада ц.р. о 21:00 год.

❄ ❄ ❄

Традиційний мультикультуральний захід "Зустріч культур" відбувся у цьому році під егідою польської нацменшини, яка запропонувала показати картини художників із поокремих нацменшин. Українську ініціативу дуже репрезентативно представили **Наталія Прахова** та **Петро Кияниця**, які під час вернісажу 10 листопада в музичному клубі "Барберіна" в Празі вислухали справедливі компліменти щодо виставлених творів.

Виставка художників нацменшин працювала до 24 листопада ц.р.

На телеканалі "Пріма", у програмі "Сауна" показали 31. 10. 2000 р. корисну для українців програму. Серед запрошених до студії гостей були й представники Виконавчого проводу Управи УІЧР.

Згодом організація УІЧР оримала чимало гарних листів та відгуків із висловленням вдячності.

Учасники телепередачі.

У студії TV Prima. *фото: із редакційного архіву*

SETKÁNÍ KULTUR

prezentace výtvarného umění příslušníků národnostních menšin žijících v Praze

11. 11. - 22. 11. 2000

Hudební klub Barberina, Melantrichova 10, Praha 1

Хрещення компакт-диску та касети українського вокально-інструментального гурту "Ігніс" відбулося у прекрасній атосфері, яку у переповненій Малостранській Беседі створила музикантам переважно чеська публіка. Великий успіх наших виконавців переконав усіх, що "добре виконаною піснею можна зробити більше ніж кількома конференціями" /В.Ш./

Всіх членів Української ініціативи в Чеській республіці, які ще в грудні цього року очікували концерт нашого гурту "Ігніс", повідомляємо, що у зв'язку з післяопераційним станом одного з членів, не зможе гурт у найближчому часі виступити. Вибачаємося всім, хто сподівався прийти на концерт. Залежно від ситуації, надіємося на виступ групи "Ігніс"під час культурної програми на Маланчиному вечорі 27 січня 2001р.

Дякуємо за порозуміння.

Виконавчий провід Управи УЧР

Український вокально-інструментальний гурт УЧР "ІГНІС" хрестить у празькій Малостранській Беседі свій компакт-диск.
фото: Ленка Кнап ▶

❄ ❄ ❄

Нова членка Виконавчого проводу Управи УЧР та редколегії "Порогів" Алла Дубицька, під час конференції.
фото: Лідія Райчинець

23-24 листопада ц.р. в приміщенні резиденції старости міста Праги відбулася міжнародна конференція "Етніка у медіях та рекламі"прис'вячена зображенню національних меншин Чехії в засобах масової інформації та рекламі.

Певний резонанс, викликаний конференцією в чеських політичних та медіяльних колах, можна пояснити не тільки важливістю національної проблематики в Європі, але, на самперед, значенням, що надається цьому питання міжнародними комісіями з приводу прийняття Чехії до Європейської унії.

Тому не дивно, що конференція, організована товариством "Толеранце" переросла в представницький форум, який об'єднав фахівців та журналістів з Німеччини, Англії, Канади, США,Польщі, Югославії, України та інших країн, а також чеських політиків та керівників засобів масової інформації.

Серед багатьох розглянутих на конференції питань за рівнем актуальності можна виділяти два:

- виняткове значення запланованого на 2001 рік перепису населення /саме за результатом цієї акції буде опрацьована уся подальша економічна та культурна політика Уряду Чеської республіки щодо національних меншин,
- а також, необхідність активізації діяльності самої національної меншини в пропаганді та презентації себе в засобах масової інформації та реклами.

У площині практичних результатів конференції цікавою є пропозиція утворення "Ради журналістів національних меншин при Ческому телебаченні і радіо". Висловлено сподівання, що у випадку виникнення саме такий орган допоможе формувати об'єктивну позицію чеських ЗМІ щодо національних меншин.

З боку української діаспори у Чеській респуьліці отримали запрошення на конференцію голова УЧР мгр. Лідія Райчинець та автор оціх рядків.

Алла Дубицька

❄ ❄ ❄

7 грудня 2000 року зорганізували студенти Філософського факультету Університету ім.Масарика у місті Брно Український вечір.

❄ ❄ ❄

Пані Анна Рижих, активна громадська діячка, засновник Підготовчого комітету Регіональної організації УЧР у м. Тепліце, під час зустрічі з Виконавчим проводом Управи УЧР.
фото: із редакційного архіву

Представники Виконавчого проводу Управи УЧР відбули 24 листопада ц.р. до північноческього міста Тепліце, де під активним впливом пані Анни Рижих було засновано Підготовчий комітет Регіональної організації УЧР. П'ятичленна група теплицько-литвиновських активістів зустрілася з делегацією Виконавчого проводу Управи УЧР, очоленою головою УЧР мгр. Лідією Райчинець. Було обговорено принципи заснування нової /вже третьої/ позапразької філії, її забезпечення, статутарні справи, членська база новозаснованого відгалуження УЧР, програмні моменти на майбутнє тощо.

Слово вдячності за активний підхід до організованого українського діаспорного життя належить, певна річ, у першу чергу, активістці Анні Рижих.

АКЦІЯ БУДЬМО!

Шановні краяни, шановні українки й українці !!!

Ви отримаєте бланк, який стосується анонімного перепису населення в Чеській республіці

Звертаємося до Вас, шановні добродії, щоб Ви не забули заповнити рубрику про національність словом **українець / українка, - національність українська...**

Підтримайте свій рід! Чим більше нас зголоситься до свого минулого, тим легше нам усім буде в Чеській республіці роздобувати права для нашого розвитку, для збереження ідентичності !

Згадаймо, хто були наші діди-прадіди, наші батьки !
У Вашій крові теж українські гени !

Шануймося, бо ми того варті !!!

Ваш Виконавчий провід Управи Української ініціативи в Чеській республції.

Рене КОЧІК

Віза ускладнює життя і чехам, і українцям

Пройшло декілька місяців від запровадження візового режиму між Чехією і Україною. Якими є перші наслідки? Ті, хто часто мусять рахуватися з новими правилами, на жаль, підтверджують невтішні прогнози, які перед 28 червня застерігали: віза ускладнює життя громадянам обох країн.

Окрім наведення порядку і можливості контролю, чеська сторона від введення візового режиму з Україною сподівалася, за словами міністра внутрішніх справ ЧР Станіслава Ґросса (та й його попередника Вацлава Ґруліха), зменшити рівень злочинності та обмеження нелегального проживання українців у Чехії. Якими є результати здійснення міністром цього плану, донині важко сказати. Перші оцінки, однак, існують. Їх дають люди, яких прямо торкаються візові відносини.

Проблеми, проблеми...

Нещодавно проблематиці віз було присвячено частину престижної передачі Чеського телебачення "Йеденадвацітка". Один чеський підприємець розповідав, наскільки складно для українських робітників (серед яких, за дослідженнями, переважають мешканці Закарпаття) їздити за необхідними документами до віддаленої на багато сотень кілометрів столиці. Це ускладнює життя не лише робітникам, але й фірмам, для яких вони працюють. А це значить - і чеській економіці. Саме про це говорили прогнози, а тоді ще ж ніхто не знав про довжелезні черги в Києві і повну неготовність чеських урядовців. Звичайно, що вирішенню ситуації посприяло б заснування консульства у Львові чи Ужгороді, в чому ніхто навіть не сумнівався. Рік тому автор цих рядків говорив з добре інформованим працівником чеської амбасади в Києві, який залевнив: "Коли буде запроваджено візу, будемо змушені думати про заснування консульства в західній частині України". Хоча сьогодні часом промайнуть неофіційні інформації про плани заснувати консульство у Львові, на його відкриття міг вплинути той факт, що кількість українців, які їдуть до ЧР, покищо падає. Згідно даних чеського дипломатичного представництва в Києві, за перший місяць візового режиму було видано 2800 віз. Питання, чи варто буде засновувати консульську установу при все меншому й меншому інтересі (висловлено кількістю наданих віз), таким чином можна було б заперечити.

Що буде з туризмом?

Природною і очікуваною була реакція українського МЗС, яке запровадило відповідний захід і від чеських громадян також вимагає візу. Дехто стверджував, що в цьому необхідності зовсім не було: наприклад під час масового виїзду чеських циган до Канади цією країною була запроваджена віза для всіх громадян Чехії; однак ЧР для Канади автоматично візу не запровадила. Та й чехи, які в Україну їздили не так вже й часто, практично не вчиняли такого, щоб ускладнити їм перетин кордону.

Якщо на чеській стороні спочатку панував хаос, то українські установи собі нових завдань не поставили і візовий режим "розкрутили" до прекрасної бюрократичної тяганини. Кому з чехів українська віза ускладнює життя? Фірмам і приватним особам, які в Україні займаються підприємництвом, напевно лише адміністративно. Набагато гірше маються туристи, які за останні роки полюбили подорожувати Україною, переважно Закарпатською областю. "Шкода, адже туризм міг Закарпаттю принести багато позитивного. Однак нині боюся, чеський туристичний бум в Україну швидко скінчиться. Чехи сюди їздили передусім у дешеві відпустки. Через візу тепер вони значно подорожчали", - каже керівник туристичної фірми "Субкарпатія" Лібор Хитілек.

То що ж з нового року очікує чеського туриста? Неминуче - порядний бюрократичний масаж: окрім туристичної візи, за яку треба заплатити близько 40$ (з організованими поїздками - половина цієї суми), треба буде "дістати" офіційне запрошення, віддати копію задньої сторінки закордонного паспорту разом з кольоровою фотографією, придбати медичну страховку тощо. Чи не легше буде вибрати іншу країну, де урядовець посміхається, а не робить підозрілої гримаси на зажирілому обличчі? Очевидно, такі питання ставитимуть чеські туристи перед новим сезоном.

До вступу в ЄУ поляки й угорці віз не вводять

Все це тим більш неприємно, що країни-союзники ЧР у Вишеградській четвірці, конкретно Польща та Угорщина, із запровадженням візового режиму з Україною не поспішають. Суттєва угорська національна меншина в Закарпатській області таким чином втратила б живі контакти з родинами або торговими партнерами. В Польщі також громадськість виступає проти віз з Україною. Як висловився польський журналіст Войцех Мазіарскі, "політика відкритих кордонів є одним із основних інструментів, як переконати громадян Росії і України в тому, що якщо хочуть, мають двері на Захід відкриті". Поляки і угорці не бояться "мафіян з України"? Скоріше їм зрозуміло, що прості люди, які перетинають кордони, до них навряд чи належать, а злочинні групи чи окремі особи наперекір усім перепонам знайдуть дорогу через будь-які кордони. Добре було б у цьому помилятися.

Віза не "з неба впала"

Відносини між Україною та Чехією за останні десять років найбільше характеризує феномен циркулюючої економічної міграції українців до ЧР. Чехія в період, коли розпадалася комуністична імперія, стала зосередженням новітніх мігрантів, переважно із країн колишнього соціалістичного блоку. Розпад СССР та виникнення незалежної України не покращили умови для розуміння України та українців більшістю чеського суспільства. "Чеські українці", нащадки емігрантських хвиль, часто скаржаться на недостатню міру розуміння чеським етносом специфіки українського народу та його історії, на ототожнення українців із росіянами. Це підтверджує і нещодавній курйозний випадок, коли одна з чеських комерційних телестанцій віднесла олімпійського переможця з плавання в Сіднеї українку Яну Клочкову до збірної... Росії!

Значно серйознішим є проблема інформування чеських Засобів масової інформації Україну і українців. Перенасичення їх негативними та скандальними інформаціями є однією з причин, чому реноме України в ЧР дуже низьке. Тому запровадження віз було чеським суспільством сприйнято позитивно, і уряд задовільнив "суспільну вимогу". Природною є думка, що чеська журналістика 90-х років у ставленні до України програла. З іншого боку самі українці не здатні інформувати про свою країну, подавати її незаражений ксенофобією образ, реагувати на дипломатичному рівні на ексцеси чеських мас-медіа. Наприклад, нещодавно в телебаченні високопоставлений працівник поліції стверджував, що всі поліцейські мають бути добре озброєні, адже "всі українці є затятими мафіянами і мають зброю".

Інформація - це те, чого не вистачає в обох країнах. Інформація якісна і точна. Лише у цьому є вихід, який залежить лише від доброї волі чехів і українців...

Прага

Початок українського еміграційного життя в Чехо-Словаччині, на мою думку, треба віднести до 1919 р., коли в ЧСР перейшла Українська гірська бригада українського війська ЗО УНР. Тоді частина цієї бригади була перевезена до Чехії, а частина залишена в Закарпатті і Зататранщині. Згодом якась кількість цих вояків і старшин дісталася до Братіслави, де була розміщена у військових бараках.

Коли в 1921 р. Антанта віддала Галичину Польщі і боротьба українського війська з цією державою закінчилась, а ЧСР помирилася з Польщею, українські військові частини були роззброєні і як працюючі відділи залишилися в тих самих містах і приміщеннях (бараках), де вони розміщалися до розформування. Колишні військові, перейшовши на цивільне положення, вимушені були організовувати своє суспільне і матеріальне життя. Особливу увагу наданню культурно-освітньої, організаційної та матеріальної допомоги бувшим українським військовикам приділяв у Празі Український громадський комітет, який був головною рушійною силою в українському житті в ЧСР, не виключаючи й життя українців у Братіславі. Але протягом десяти років український робочий відділ в Братіславі розійшовся, і на день мого прибуття до столиці Словаччини, 28 вересня 1928 р., я застав там лише невеличкий барак і близько 15 осіб вільно-приватних робітників з числа бувших вояків.

У таких умовах автор цих спогадів при-був до Братіслави з Подєбрад і влаштувався як інженер на державній службі в крайовому уряді з жовтня 1928 р., де відповідав за регуляцію малих річок, потоків і меліорацію полів. У перші дні перебування у цьому місті був приголомшений тим, що не чути й не знати українців як організованих людей. Через кілька днів випадково зустрів двох студентів: Алмазова з Української господарської академії та Василевського з Празької високої політехнічної школи. Від них довідався про краян, які мешкали в Братіславі. Сам спочатку оселився в бараку «української колонії», а коли отримав першу зарплатню, перейшов жити до приватного помешкання.

Коли вже я влаштувався, написав про це своїм приятелям до Подєбрад і Праги. Згодом до мене посипалися листи з проханнями допомогти їм, безробітним інженерам, влаштуватися на працю в Братіславі. Так я розпочав допомагати тим українцям, що прибували до Братіслави, працевлаштовуватися головним чином у тій установі, де й сам працював, а згодом в уряді суспільних робіт та в приватних будівельних фірмах. Таким чином у середині 1929 р. в словацькій столиці зібралося біля десятка подєбрадців і пражаків.

Громада "ЄДНІСТЬ"

(Спогади про життя української еміграції в Чехо-Словаччині)

Кожного дня ми зустрічалися в їдальні УМСА на обіді, а вечорами - в читальні, де й обговорювали питання, як нам організуватися і що саме нам треба організувати. Найперше всі ми подебрадці і пражаки думали вступити в члени робітничої організації «Українська колонія» в Братіславі, чим підсилили б цю слабу організацію чисельно і інтелектуально та повели б організовано-громадське й культурне життя українців у цьому місті. Але, на жаль, так не сталося. Голова «Української колонії» робітник Іван Кузнеців заявив, що мене особисто і решту подєбрадців і пражаків до «УК» прийняти не можуть. Тоді в мене й інших «позаспілкових» українців Братіслави виникла думка об'єднатися у нову українську організацію, яка б охоплювала всіх українців, перебуваючих в Братіславі та околицях, незважаючи на вік, матеріальне становище, соціальний статус, політичні переконання й територіальне походження.

Щоби сконкретизувати думку й прийти до відповідного рішення, я особисто повів розмови про це з тими українцями, що в Братіславі перебували вже кілька років. Найперше переговорив із подебрадцями інж. М. Ломацьким, інж. Г. Пустоваром, інж. М. Білоусом, пражаками інж. О. Гладієм, інж. Огороднюком, а також з місцевими службовцями й робітниками Блажкевичем, Ковалем, Стрижаком, Томіром та інші.

Всі вони погодилися з необхідністю зас-нування нової української організації. Згодом цю думку підтримали подебрадці Данило Зубченко, Михайло Кириченко, Андрій Остахів і Трубний. Через деякий час відшукав лікаря Піснячевського, інж. Іларіона Назарюту, п. Миколу Богуна-Чудінова, які стосовно справи заложення нової організації відповіли негативним постоєм і не радили закладати нового об'єднання українців у Братіславі.

Після з'ясування і обговорення всіх думок, рад і порад ми втрьох - Максим Ломацький, Пустовар Григорій і я - прийшли до думки заложити нову українську організацію. Так з нас трьох у Братіславі постало організаційне ядро. Ми вирішили, що треба організувати «Українську громаду» і 4 серпня 1929 р. скликали організаційні збори. Цього дня організація була заложена. Подали її статут до поліції на ухвалення, але там нам сказа-ли, що в Братіславі вже існує аналогічна організація. Я навів довідки в поліційному уряді і дізнався, що дійсно в місті зареєстрована «Українська громада», яку ще в 1924 р. заложили доктор Піснячевський, інженер Назюта, доктор Перфецький, пан Богун-Чудінов і малорос-денікінець полковник Євген Савойський, голова «Русского кружка» в Братіславі. Але до життя вона не прийшла. Нам, фундаторам нової «Української громади", нічого більше не залишалося, як додати до назви структу-ри нове слово «Єдність» і під цією назвою подали новий статут на затвердження до поліції, який був за 40 днів ухвалений і «Українська громада «Єдність» почала існувати і працювати в Братіславі.

На організаційних зборах, що відбулися 4 серпня 1929 р., було обрано керівництво об'єднання у такому складові: інж. Сава Зеркаль - голова, інж. Григорій Пустовар - заступ-

ник голови, інж. Ярослав Івантишин - секретар, інж. Микола Гуща - скарбник, пан Ярослав Стрижак - організаційний референт. До ревізійної комісії обрано інженерів-подєбрадців Олександра Яременка, Максима Ломацького і Андрія Остахіва.

Діяльність управи «Української громади «Єдність» помітно активізувала громадсько-культурне життя українців в столиці Словаччини, але, на жаль, не надовго. Ось низка заходів, які вдалося тоді провести:

1) завдяки втручанню голови «УГЄ» влаштовано на працю в державних установах 5 інженерів-подєбрадців (за станом на 31. 12. 1929 р.);

2) 16 листопада 1929 р. громада влаштувала приятельську вечірку українців і місцевих приятелів з братіславського громадянства;

3) під орудою інж. Ярослава Івантишина організовано курси народних танців у Братіславі;

4) під веденням д-р Андрія Малика в Братіславі організовано український хор;

5) для українців Братіслави створено читальню, де відвідувачі могли читати українські газети й книжки;

6) для допомоги студентам Української господарської академії в Подєбрадах, які не отримували стипендії, організовано грошову поміч на суму 124, 50 чеських крон;

7) під керівництвом інж. Омелька Бур'яніва створено струнний оркестр;

8) під орудою інж. Миколи Гущі відкрито курси українознавства, на яких викладалися українська мова, історія і географія України та математика;

9) 22 січня 1930 р. відзначено річницю від дня проголошення самостійності і соборності УНР;

10) 6 січня 1930 р. влаштовано «Щедрий вечір», на якому проведено збірку коштів для студентів-недопомогівців УГА та «Рідній школі» в Подєбрадах;

11) заходами управи громади влаштовано тяжко хворого робітника Володимира Табашника до шпиталю;

12) з ініціативи управи громади утворено комітет для будови пам'ятника українцям, що загинули в часі першої світової війни або померли після неї від ран. До тимчасової управи було обрано д-р А. Малика, інж. М. Гущу та пана Костянтина Неврлю;

13) 7 лютого 1939 р. влаштовано свято президента Томаша Г. Масарика;

14) 18 лютого 1930 р. громада взяла участь в «молочній акції» для бідних дітей Братіслави;

15) 5 березня 1930 р. влаштовано свято роковин Тараса Шевченка;

16) управа громади заложила касу взаємодопомоги для надання помочі і позик безробітним та хворим;

17) 1 листопада 1930 р. управа громади влаштувала свято з нагоди роковин з дня проголошення УНРеспубліки у Львові.

В цей день багато українців Братіслави і околиць з'явилося на свято, але до зали увійшов комісар поліції і подав підписаний поліційним керівництвом припис про заборону цього свята. На вулиці його чекали два кінних і два піших поліцаї. Мені нічого іншого не лишалося, як зачитати поліційний припис, заспівати гімн України і на тому закінчити це свято. Ця заборона сталася через втручання польського консула в Братіславі. А на другий день управа громади дістала від поліційної дирекції в Братіславі повідомлення, що чинність «УГЄ» припиняється і сама громада ліквідується.

За час свого існування «Українська громада «Єдність» видала 4 бюлетені, які розмножувалися циклостилевим способом.

Інж. Сава ЗЕРКАЛЬ
Нью-Йорк, 11.05.1960 р.
/Правопис автора збережено/

Все життя - з Україною в серці

/про автора попередньої статті/

Активний діяч української еміграції Сава Зеркаль народився 18 квітня 1896 року в селі Хмелові Роменського повіту на Полтав-щині (тепер Роменський район Сумської області) в родині хліборобів. Батьки, дрібні сільські господарі жили з сільської праці й з того утримували п'ятьох дітей. В 1904 -1909 роках Сава навчався в місцевій п'ятирічній школі, а потім допомагав батькам у господарстві.
7 серпня 1915 року був покликаний до війська, служив у царській армії до 1917-го, перебував на фронтах першої світової війни. У січні 1918 року він повернувся додому і працював хліборобом. У наслідок окупації України совєтськими військами 1 листопада 1919 року Сава Зеркаль змушений був покинути рідну домівку і вирушити на південь, щоб 1 січня 1920 року емігрувати до Румунії. Звідти потрапив до Херсонської дивізії армії УНР, з якою в серпні 1920-го пішов на еміграцію до Чехо-Словаччини.
1921 року Зеркаль закінчив у Празі шоферські курси та курси трактористів і бджолярів. Займався самоосвітою, щоб отримати атестат зрілості. Від червня до жовтня 1922 року вчився на матуральних курсах Українського громадського комітету в Подєбрадах, а з 1923 по 1928-ий - в Українській господарській академії, по закінченні якої одержав диплом інженера-агронома. Володів чеською, сербською, хорватською, російською та англійською мовами.
З Подєбрад Сава Зеркаль виїхав до Братислави, де працював інженером у Міністерстві хліборобства та інших установах. Був активним у житті української громади, разом з іншими національно свідомими співвітчизниками створив у столиці Словаччини «Українську громаду «Єдність» (1929), діяльність якої за наказом братиславської поліції була припинена 1 листопада 1930 року згідно з нотою польського консула в Братиславі. Тоді ж Сака Зеркаль узяв шлюб з Марією Терезією Йокутовою, в них народилися доньки Оксана (зараз мешкає в Сомерсеті, США) та Василина (померла 1997 р. в США).
У зв'язку з наступом Червоної армії в квітні сорок п'ятого пішов на другу еміграцію до Німеччини. Прибувши до Мюнхена, до літа 1949 року працював секретарем, скарбником і організатором делегатури Українського технічно-господарського інституту, який тоді перебував у м. Регенсбурзі. А влітку 1949-го разом з родиною, захопивши лише бібліотеку, мішок сухарів та жменю рідної землі, Сава Петрович подався шукати кращої долі до Америки. Оселився в Нью-Йорку, в районі Бруклін. Хворіючи на діабет, він довго працювати фізично не міг. Та все ж знаходив сили для відвідин Нью-Йоркської публічної бібліотеки, де студіював літературу з історії, географії, етнографії, археології, мовознавства, соціології, намагаючись знайти відповіді на питання, чому Україна не є суверенною державою і де кордони української землі.
Внаслідок цих студій з'явилися на світ його статті і дослідження «Національні і релігійні відносини на Закарпатті» (Нью-Йорк, 1956), «Руїна козацько-селянської України в 1648-1764-1802 рр.» (Нью-Йорк, 1968), «Українська земля і нарід за Карпатами», «За яку Україну?» (обидві - Нотінген, 1974).
Загалом Сава Зеркаль у періодичних виданнях західної української -діаспори опублікував близько 500 статей та оглядів. Він брав також участь у редагуванні, укладанні та виданні книжок Павла Богацького, Микити Шаповала і Христі Алчевської. Окрім того, у 1953 -1958 роках видавав у Нью- Йорку журнал «Українське громадське слово».
Не забував він і рідний край, писав спогади про життя на Роменшині, ретельно збирав історичні дані про незабутній Хмелов, древній Ромен. Так, і в його архіві є уривок зі спогадів «Історія однієї більшовицької мобілізації», де автор ділиться враженнями про свій призов до Червоної армії влітку 1919 року.
Все своє життя С. Зеркаль вірив у самостійність України, вважав себе патріотом і державником, вічним ворогом Москви і Варшави, був дуже жертвенний часом і фінансами на видання книжок українських авторів. Останніх п'ять років він був паралізований і майже сліпий. Помер Сава Петрович 1980 року, похований на українському православному цвинтарі в Баунд-Бруку, штаті Нью-Джерсі. Його ім'я занесене до путівника В. Вереса про українсько-американські інституції, фахівців та бізнесменів (Нью-Йорк, 1955 та біографічного довідника визначних українців США і Канади «Українці Північної Америки» за редакцією Д. Штогрина (Шемпейн, 1975)

Олександр Калітоненко, Сімферополь

Повідомлення про стан з нерухомістю, збудовану на кошти України в Празі

Посольство України інформує

Посольство України в Чеській Республіці має честь інформувати всіх зацікавлених осіб про те, що в 1994 році нами було куплено від фірми "АЗ-Сервіс" Ф. Годінарж чотири будинки в однорядній забудові у незавершеному стані, а також земельні ділянки за адресою Прага 8, Троя вул. На Длажденце. Незважаючи на неодноразові звернення української сторони до різних чеських інстанцій щодо вилучення з - під юрисдикції Чеського суду нерухомості, придбаної для потреб дипломатичної місії України в празькому районі Троя, зазначена нерухомість, виставлена на аукціон з метою її продажу і подальшого розподілу виручених коштів серед кредиторів власника фірми-банкрута "АЗ Сервіс".

Українська сторона неодноразово підтверджувала законність своїх дій щодо будівництва згаданої нерухомості для потреб своєї дипломатичної служби, витратила значні кошти на її придбання і тому має всі законні підстави для реєстрації цих споруд на своє ім'я.

Українська сторона розраховує на вжиття чеськими установами всіх необхідних заходів щодо передачі на збереження МЗС ЧР земельних ділянок, за які Україною було сплачено кошти, а також повернення майна, збудованого на цих земельних ділянках за адресою: м. Прага, вул. На Длажденце (р-н Троя).

Посольство України в Чеській Республіці

Михайло ГНАТЮК

І. Франко і Т. Масарик: Мойсей свого народу

Весна народів Австрійської імперії 1848 року викликала демократичні процеси у житті слов'янських країн, що входили до складу клаптикової держави. Зокрема посилилось зацікавлення мовою, культурою слов'ян, що входили до Австрійської імперії. Відкриття академічних кафедр: славістики у Відні, україністики у Львові, творення «Матиць» - культурно-освітніх товариств - сербської, чеської, словацької, серболужицької, руської - це були ті кроки, що вели до пробудження слов'янських народів, які населяли Австрійську імперію (з 1867 року-Австро-Угорщину).

У цьому відношенні особлива роль належить Відню як культурному центру імперії, де в кінці XIX століття збиралася інтелектуальна еліта слов'ян і де кувалася суспільно-політична та культурно-мистецька думка народів-слов'ян. Нам, українцям, ще належить осягнути значення Відня у вихованні української еліти, особливо у кінці XIX - на початку XX століття. Мусимо

осмислити проблему «українці у Відні», де золотом засяяли імена членів віденської «Січі», українських вчених, що працювали у наддунайській столиці. Характерно, що близько 20 українських учених стали докторами Віденського університету протягом останніх двох десятиліть XIX століття та перших десятиліть XX століття.

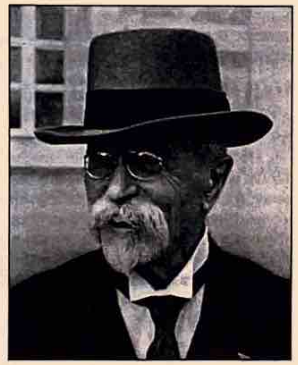
Віденська кав'ярня «Централь», що функціонує і до сьогодні в самому центрі міста - місце, де збирався культурно-мистецький та суспільний бомонд народів-слов'ян. Особливо популярними стали взаємні зустрічі у 80-90-і роки XIX віку. Саме у Відні гартувалася суспільно-політична і громадська думка різних народів і рис цього часу. Лідери австрійської соціал-демократії Е. Перстенторфер і В. Адлер, знамениті вченіславісти В. Ягич. Й. Іречек, М. Мурко, І. Франко, Т. Масарик, А. Черни, Т. Герцль - багатомовна і різнобарвна сім'я непересічних особистостей, що зіграли таку важливу роль у житті своїх народів. Власне, якщо б довелося перерахувати всіх, чия суспільно-політична думка визрівала у Відні, то довелося б згадати ще багато імен. Деякі з цих діячів ставали потім близькими між собою, деякі не цілком, але в усякому разі ці непересічні особистості пильно стежили за життям і творчістю тих, з ким їх доля звела у Відні.

Довший час совєтське франкознавство замовчувало ці контакти. Адже йшлося про зустрічі і дискусії тих, хто пізніше відіграв визначальну роль у творенні національних держав у Європі на початку XX століття.

Скажімо, у Відні відбулася зустріч І. Франка зі засновником сіонізму Теодором Герцлем. У кав'ярні на Герренгассе, за словами В. Щурата, розмови І. Франка з Т. Герцлем носили конфіденційний характер. Як свідчить В. Щурат, І. Франкові дуже сподобалася ідея відбудови єврейської держави, яка "є ніби рідною сестрою нашої ідеї відбудови української держави". І. Франкові глибоко в душу запали слова Т. Герцля: «Якщо нам колись вдалося завдяки Мойсееві скинути з себе ярмо і здобути Палестину, то чому сьогодні це мало би бути неможливим?».

Розмова І. Франка і Т. Герцля торкнулася того, що мойсеї не родяться щодня, а формуються під впливом зовнішніх обставин.

Під впливом зовнішніх обставин народилися і мойсеї своїх народів: Іван Франко -для українського і Томаш Масарик -для чеського. Іван Франко знав першого президента Чехословацької республіки Т. Масарика особисто.

Про велику повагу, з якою ставився Іван Франко до Томаша Масарика, свідчить той факт, що український вчений видрукував у 1911 році у збірнику, присвяченому 60-річчю чеського професора, матеріали. «Мої зустрічі з Т. Масариком», у якому виклав свої візії постаті видатного чеського вченого та громадського діяча.

Зустрічі Івана Франка з Томою Масариком у 90-их роках XX століття у Відні не були, як пізніше згадував Іван Франко, ані такими близькими, ані такими частими. Але зацікавлення І. Франка долею чехів, як і зацікавлення Т. Масарика долею українців, мали принципове значення для обох народів.

Як відомо, у 1893 році Іван Франко їде до Відня для закінчення своїх докторських студій зі славістики. Саме там він знайомиться з хорватом Мурком (пізніше професором Карлового університету в Празі). Саме Мурко у кав'ярні «Централь» познайомив І. Франка з Т. Масариком, який на той час був членом чеської парламентарної делегації до Віденського парламенту. До того часу І. Франко вже був добре знайомий з працями Т. Масарика, зокрема з його роботою «Чеське питання». Як пише І. Франко, враження від тієї праці дозволяло йому порівняти Т. Масарика з М. Драгомановим у їх подібному трактуванні національних та політичних питань.

Особливо зацікавила І. Франка одна з промов Масарика до чеської молоді, при цьому І. Франко мав нагоду сидіти з чеським професором за одним столом і спостерігати за ходом його думок, зрештою розповідати про своє життя та життя українців Галичини. Ця зустріч залишила глибокий слід у душі і І. Франка, і Т. Масарика, оскільки пізніше і один і другий пильно стежили за творчістю один одного. Згодом обидва вчені обмінювалися своїми працями. У 1896 році Т. Масарик посилає з Праги І. Франкові свою монографію про Карела Гавлічека Боровського з такою дедикацією: «Шановний пане докторе. Я знаю, що Ви любите Гавлічека, і тому посилаю Вам свою книжечку. Гадаю, що Гавлічек ще й досі є добрим порадником in politicis, зокрема для народів менших і несамостійних: я певний, що і Ви там знайдете те, що все ще придається у Ваших відносинах. Бажаю Вам всього найкращого. Т. Г. Масарик. 10.10. 96".

Подарована Т. Масариком книга спричинилася до появи в 1901 році франкового перекладу творів Карела Гавлічека Боровського з присвятою Т. Масарикові такого змісту: «Високоповажному професору Т. Г. Масарику на доказ щирої прихильності присвячує перекладач».

Характерно, що видавці 50-томного видання творів Івана Франка подали в передмові до творів К. Гавлічека Боровського його життєпис. Проте ні в передмові, ні в коментарях жодним словом не згадали Т. Масарика, завдяки якому це видання з'явилося на світ. Та, зрештою, це зрозуміло, укладачі не могли вийти за межі ідеологічних приписів, за якими Т. Масарикові - творцеві чеської державності не було місця у марксистсько-ленінській ідеології.

Адресуючи Т. Масарикові своє вступне слово до поезій К. Гавлічека Боровського, І. Франко пише: «Книжка, яку я оце опускаю у світ, осмілившись покласти на її чолі Ваше шановне ім'я, Вам у значній мірі завдячує своє закінчення і появу на світ. Ваша прегарна книжка про Гавлічека (Karel Havlíniek. Snahy a tuhby politickýho probuzenn. V Praze 1896) в зв'язку з Вашими давнішими працями «Ieskб otbzka» і«Naŀe pupmjłn krize» вияснила мені велике значення Гавлічека для розвою чеського народа, навчила мене шанувати і подивляти політичного діяча та борця там, де я досі любив і подивляв поета".

Звертаючись до чеського приятеля, І. Франко говорить, що та дійсність, проти якої скерував свої стріли К. Гавлічек-Боровський, і досі не стратила свого жала, хоча потрохи і змінила форму. Отже, ті стріли, які впали на долю чеського поета, передчасно звели його в могилу, падатимуть і не перекладача та популяризатора його творчості. Проте, вовка боятись - у ліс не йти. І при цьому, звертаючись до Т. Масарика, І. Франко пише: найголовніше, що випливає з праць Т. Масарика, це думка, що розвій національності мусить йти невідлучно з розвоєм свободи думок і свободи політичної; що голосити себе поступовцем, радикалом чи соціалістом і рівночасно ігнорувати або дусити розвій якої-небудь національності для якихось «вищих, загальніших ідеалів», значить завдавати брехню тій поступовості, тому радикалізмові чи соціалізмові, що нація, котра в ім'я чи то державних чи якихось інших і інтересів гнобить, дусить та спиняє в свободіднім і розвою другу націю, копає гріб сама собі і тій державі, якій ніби має служити те гноблення».

Український переклад К. Гавлічека-Боровського, який був «щасливий на руку», оскільки уникнув поліцейської конфіскати, зіграє свою роль і в інших слов'янських країнах, де досі майже не знали Гавлічека.

Таким чином, І. Франко своїм перекладом творів Гавлічека Боровського віддавав данину професорові Т. Масарику, який спричинився до його зацікавлення творчістю великого чеського будителя. Такий підхід І. Франка ще раз продемонстрував, що для українського письменника служіння своєму народові - одна з найважливіших передумов творення державності.

Одним із методів боротьби за утвердження своєї державності є парламентарна боротьба. Але, якщо І. Франкові через різноманітні виборчі махінації не вдалося здобути посольського мандата, то Томаш Масарик здобув цей мандат. Саме як посол до австрійського парламенту, Т. Масарик добре знав становище українців у габсбурзькій губернії. Крім того, він добре розумів те невідрадне становище, в якому опинилися українці в Росії.

У відомій парламентарній промові 1908 року Т. Масарик згадав про перекладені І. Франком твори К. Гавлічека Боровського: «Ви - звертався чеський політик до української парламентарної делегації - любите нашого Гавлічека, і ваш знаменитий письменник Франко переклав Вам частину Гавлічека. Дозвольте ж мені цитувати із Гавлічека гасло, яке я часто мушу нагадувати моїм землякам. Він сказав:
«Давніше патріоти вмирали для добра свого народу. Ми будемо жити і працювати для свого народу! ..». .

Особливо близькими українські справи стали Масарикові як професорові Карлового університету в Празі. Значна частина студентів Львівського університету після відомих подій у 1901 році подалася до Праги. Один із тих студентів, пізніше чільний діяч українського суспільного життя, голова львівської "Просвіти" (1932-1939) Іван Брик потім писав про професора Масарика: «Великий цей вчений, політик, філософ був для нас чимось надзвичайним, ми не були призвичаєні до таких професорів, кожне його слово падало глибоко в наші серця. Ми заздрили студентам-чехам такого професора і на його виклади ходили таким б'ючим серцем і сяючими очима, немов магометани до Мекки».

Особливо до душі українським студентам припали важливі положення позитивістської філософії Т. Масарика, в якій важливе місце відводилося релігійно-етичним проблемам. Саме ця філософська система привела до глибокого розуміння Масариком не тільки проблем чеського національного відродження, а й тогочасного політичного та культурного життя українців.

Гарячий захист Масариком українського населення Галичини викликав захоплення серед усіх чесних людей. Ще в праці «Ieskб otbzka" Т. Масарик наводив широковідомі слова Гердера про Україну: «Україна стане новою Грецією. Гарне підсоння цього народу, весела його вдача і музикальна талановитість, родюча земля і т.д. колись прокинуться і з цих різних малих, диких народів, як колись було у Греків, повстане народ освічений, кордони якого поширяться аж до Чорного моря, а звідти охоплять цілий світ».

Саме Т. Масарикові судилося стати творцем чеської незалежності і вести цю незалежність протягом майже двох десятиліть. І. Франко своїм життям, своєю діяльністю вів український народ до своєї державності. Хоча смерть у 1916 році обірвала цю мрію. Державну незалежність України відстоювали учні І. Франка, його соратники, зокрема М. Грушевський. І коли після того, коли впала державна незалежність України, українські політичні лідери опинилися на еміграції, то саме Т. Масарик зробив усе, щоб справа, за яку боровся І. Франко, не пропала. І мова не тільки про те, що саме Т. Масарик приміститв у Празі всі емігрантські інституції, в тому числі Український вільний університет, Високий педагогічний інститут ім. М. Драгоманова, Українську Господарську академію в Подєбрадах, а й про те, що Т. Масарик мріяв про «братерство нове слов'янських народів», в якому б і українському народові жилося добре.

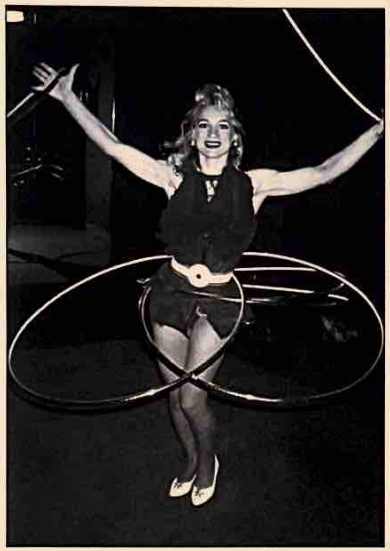
Минуть роки, десятиліття, століття, але в пантеоні найвидатніших діячів слов'янського світу негаснучими зірками світитимуть імена І. Франка та Т. Масарика.

Богдан Терпкий

Їй аплодує півсвіту

У Злату Прагу рівнянка Тамара Біске приїхала з одним саквояжем. У жовтому чемоданчику вмістились усі її реквізити -циркові костюми, маски. З цим "скарбом" вона приїхала завойовувати перенасичену видовищами Європу, екзотичну Африку і Далекий Схід.

Столиця Чехії відразу кинула її, як і тисячі наших співвітчизників, у вир швидкого, неспокійного життя, яке не дозволяє розслаблятися, тим більше, нарікати на труднощі. У чужій країні не до твоїх проблем, не до твоєї самотності.

...Вона боляче переживала втрату найкращого друга. Він, чоловік, поляк за національністю, був дійсно надійним у всіх відношеннях. Вірив, що в Україні з партнерами можна вести чесний бізнес і поплатився за це... Довго після його смерті не проходив душевний біль. Але треба знати пані Тамару. Вона не з тих, хто опускає руки і чекає "яблучко на блюдечку". Її кредо "У житті треба боротися.", можливо, дехто сприйме скептично. Але повірте: фальші в ньому немає ні на йоту. Ще в юності навчилася пристосовуватися до крутих поворотів долі. З 14 років вона, за її висловлюванням, не бачила літа - заробляла гроші на шматок хліба. Мама, коли її залишив батько, не могла за мізерну зарплату утримувати чотирьох доньок.

Тамару сьогоднішня молодь (звичайно, не вся) шокує. Розбещеністю, прагненням жити красиво. Але щоб піднятися до західних стандартів, треба постійно напружувати і мозок, і м'язи. Бо в житті легких доріг не буває.

Можливо, Тамара надто вимоглива і самокритична? Але вона дивиться на наших юнаків і дівчат, а також дорослих з висоти мешканки Праги, яка об'їздила з цирковою програмою півсвіту.

Дивується, як не втомлюємося повторювати, нація наша трудолюбива! Так, багато є бджілок, але вистачає і ледарів. Ті ж чехи чи японці не стануть галасувати на кожному кроці: похваліть нас за сумлінність! Вони просто віддаються улюбленій справі.

Прага приймає тисячі наших співвітчизників. Але через деякий час у дуже багатьох розчаровується. Їдуть туди далеко не кращі, вихована на совковому дурмані - отож постійно чинять розбій, ґвалтують, вбивають. Їй, повірте, часто соромно за таких наших туристів. І тому рівнянці, якщо відверто, навіть не хочеться говорити знайомим і друзям із Праги, що за національністю вона українка.

А таких, як Тамара, які, образно висловлюючись, є повпредами України, на жаль, меншість. Вони пробивають собі дорогу талантом, наполегливістю, витримкою.

Наша землячка з дитинства жила цирком. Це була, так би мовити, її голуба мрія. Але здійснилася вона не зразу. Пластика, чудові фізичні дані допомогли стати професійною акробаткою. Повірившись у власні сили, задумала незвичне: створити цирк в особі одного актора. Згодом до неї приєдналася донька Роксолана. Подібна циркова трупа чи не єдина у всій Європі. У програмі, розрахованій на 30-40 хвилин, балет, складні повітряні номери, акробатичні трюки, імпровізовані театральні сценки. Це майже неймовірно: сімейний дует обходиться без продюсера! Складно? Неймовірно! Але Тамара вже звикла до кочівного життя без сторонньої допомоги. Ображає її найбільше те, що не завжди виплачують за концерт у повному обсязі обіцяний гонорар.

Коли збираються в далеку мандрівку, важкі реквізити вагою до 100 кілограмів "тягнуть" із собою. Як може при такому ритмі колишня рівнянка постійно підтримувати чудову форму? Тамара лише посміхається: "Кожен рік виступаю на резерві". Циркові номери чергує з номерами у празькому вар'єте. І завжди збирає велику аудиторію прихильників свого таланту. А для діаспорної української організації вона не один раз влаштувала "здивування" під час українського вечора балу, зустрічі... Їй, Тамарі Біске, аплодували і, сподіваємось, будуть ще довго аплодувати в Австрії і Єгипті, Японії і Швеції, Німеччині і Польщі, багатьох країнах СНД.

Гуманітарна допомога братам у Закарпатті

Для колишніх товаришів із Корпусу генерала Свободи, які в 1999-ому році постраждали в Закарпатській області України від повені,організували члени Товариства чехословацьких легіонерів та "Чеського союзу борців за свободу" потужню допомогу.Фундаційний фонд чехословацьких легіонерів звільнив для допомоги 356 000,- корон, до того ж приєдналися особисті внески поокремих осіб. Загальну суму 527 000,- корон було поміняно на американські долари і передано полковником Йосипом Гасинцем і полк.Михайлом Федорком у супроводі воєнного аташе Посольства України в ЧР полк. Сергієм Захаровим прямо в Україні.

Треба зазначити, шо офіційний прийом відбувся вже на кордоні України, де нас очікував полк. проф. Петро Попович, колишній член 1-ого Чехословацького армійського корпусу,сучасний голова легіонерів у Закарпатській Україні. Наступного дня ми відбули з Ужгороду до Виноградова, Хусту, Тячева та до села Дубове, де, на той час, концентрувалися жертви повені. У кожній місцевості нас зустрічали офіційні представники: групам потерпілих ми особисто,супроти підпису, передавали фінансовий обнос,за який кожний обдарований вислювлював глибоку вдячність, щирі спасибі...

Не можна не згадати,про надзвиайну гостинність,з якою нас усюди вітали.

Окрема наша вдячність належить проф. Петру Поповичу за взірцеву організацію нашого перебування.

Посольство Українив ЧР для тої цілі дало до диспозиції дипломатичну машину - цей факт допоміг нам під час процедур на кордоні: хочемо ще раз висловити вдячність Посольству України, зокрема, полк. С. Захарові.

Про увесь захід було широко повідомлено, оскільки нас супроводжував редакторський колектив Центрального телебачення з Києва та Ужгороду. Весь час були присутні газетярі, журналісти.

На завершення місії нас прийняли найвищі представники Закарпатської України, які оцінили наш вклад у гуманітарну допомогу.

полк. Михайло ФЕДОРКО. Прага

Михайло РОМАН

Ювілей Єви БІСС

Наша літературна громадскість цього року відзначає 80. річчя від дня народження славної нашої прозаїчки, драматурга і малярки Єви Бісс, яка народилася в селі Орябина /1920/ Старолюбовнянського округу і свої дитячі та юні роки провела на Закарпатті. Закарпаття її очарувало своєю природою, чудовими простими людьми і художниками, поетами та прозаїками. Там можна шукати перші її кроки художнього сприймання, мислення і вираження своїх почуттів і думок. Але й наступні роки, проведені в Пряшівській руській учительській сумінарії, посилали і розвинули в ній художнє мислення і бачення навколишнього світу, що виявилося уже тоді в численних її художніх читаннях-декламаціях, на яких здобувала перші місця не лише в рамках школи, але й ширше. Потяг до художнього слова супроводжував її потім усе життя.

Страшні воєнні роки, складне повоєнне життя, повне суперечностей морального, психічного, економічного й національно-мовного характеру, різні конфліктні ситуації в суспільстві, культ особи, погоня за буржуазний націоналізм, різні деформації під час "нормалізації", з одного боку, та, з другого боку, творче натхнення і завзяття простого нашого народу під час відбудови війною знищеного краю, розбудова сіл, містечок, нових фабрик і заводів збагатили її життєвий досвід, дали їй багато матеріалу людського, ідеологічно-філософського чи інспірацій для художнього зображення, які пізніше лягли в основу її художніх творів. У багатьох подіях й вона сама брала активну участь, або була їх спостерігачем, що позитивно позначилося на її творах, деякі з них мають її особистий, інтимний характер.

У літературу Є. Бісс вступала після визволення, спочатку як публіцист-редактор газети "Пряшівщина" і секретар Української Національної Ради Пряшівщини, дещо пізніше як редактор-драматург Українського радіомовлення Чехословацького радіо в Пряшеві. У світ великої літератури вступила тоді, коли написала перші п'єси. На її рахунку п'ять п'єс: "Й настала весна" /1951/, "Барліг" /1954/, "Друзья и враги" /1956/, "Білий вовк" /1962/ і "Естер" /1965/. Це були перші повоєнні драматургічні твори, які з явилися в пряшівській літературі, це були перші твори, які ставилися на сцені професіонального Українського національного театру в Пряшеві, на сценах самодіяльних колективів Пряшівщини. Були це перші твори, в яких виступили типи людей краю на професійній сцені. Всі п'єси гостросюжетні, зображують конфлікти воєнного і післявоєнного часу. Авторка сміливо і переконливо зображала проблеми і конфлікти того періоду, хоч і не завжди розкрила їх характери. Персонажі п'єс явно класово та ідеологічно протилежні. Жаль, у перших п'єсах ані вона не уникла, як і більшість інших авторів того часу нашої країни, схематизму і чорно-білого зображення. Своїми п'єсами Є. Бісс йшла не лише на розмову до глядача зі своїми проблемами, думами, мріями і почуттями, але й полемізувала з ними, переконувала чи засуджувала своїх ідейних, політичних противників. Найчастіше засуджувала зраду, буржуазну мораль, міщанство, пристосуванство, фашистське свавілля, кар'єризм, графоманство, культівські деформації та інші негативні явища повоєнного часу. Навпаки, глибоко вболівала за бідних, скромних, боролася за правду, красу, любов і справедливість. У своїх п'єсах Є. Бісс на повну силу виявила свій глибокий демократизм та гуманізм. Від першої п'єси "" настала весна"" яка йшла на сцені Українського Національного Театру в сезоні 1949/1950 /друкои вийшла 1951/ російською мовою до останньої п'єси "Естер" /1965/ Є. Бісс пройшла значний творчий шлях, зазначила велике творче зростання. Коли в перших п'єсах вона йшла по свіжих воєнних і повоєнних слідах і персонажі виступали однозначно з різних протилежних позицій як готові рупори певних ідей та дещо схематичні декламатори ідей, то в останній драмі "Естер" вона вже піднялася на вищий рівень філософського осмислення, художнього узагальнення місця людини в суспільстві у цій світовій колотнечі. Проблеми людини воєнних років зобразила та оцінила вже з погляду досвіду людини середини 60-х років, коли культ особи, який деградував людину, було викрито, але, ще не цілком подолано. В центрі п'єси виступають місцеві інтелігенти /Людина, Ліда, Калина, Лікар, Естер/ та фашисти /Глюк, Штубе/ в період війни, які по-різному повели себе в критичній ситуації. Зрозуміло, що носіями добра, справедливості і гуманізму були перші. Другі - навпаки, носіями зла. Авторка однозначно свої симпатії виявила і підтримала носіїв гуманізму і демократизму, людей, що намагалися оновити людську особистість і гідність, засудила огидність фашистської ідеології та її носіїв...

Далі буде

„ЗРАДЛИВІ СЛОВА“
В ЧЕСЬКІЙ І УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

(продовження, поч. див. „Пороги“ 4/1996)

Шановні добродії!

Ви, які слідкували за рубрикою, яка у нашому часописі регулярно появлялася вже від 1996-го року будете, мабуть розчаровані.

З оглядом на здоровельний стан автора, просимо Вас зрозуміти, що на деякий час припиняється друкування оцієї, для кожного українця в Чехії потрібної /у зв'язку зі забрудненою інтерференцією мовою/ проблематики.

Дякуємо

Редакція

Тетяна Беднаржова

ФЕДІР СТЕШКО

український вчений-педагог, музиколог-теоретик

Тетяна БЕДНАРЖОВА

Федір Стешко
Український вчений-педагог, музиколог-теоретик

Почуття гіркої втрати і великої прикрості викликає, що декілька поколінь вчителів, митців, вчених, літературознавців в умовах Совєтської України не чули про імена багатьох земляків, їхню діяльність, творчість, мистецтво в умовах тоталітарної системи замовчувалися, висвітлювалися спотворено, хоч кожен із них зробив чималий внесок у скарбницю української та світової науки й культури.

Серед численних імен, несправедливо зневажених, на яких донедавна лежало тавро забуття, - ім'я професора Українського високого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі Федора Стешка.

Автор Тетяна Беднаржова повертає Федора Стешка із забуття. /Прага-Тернопіль, 2000 р., 253 сторінки, ПМП фірма "Горлиця"/.

Редакція часопису "Пороги" звертає увагу на малий недолік - не наводиться авторське джерело опублікованих на стор. 253 фотографій. Світлини належать часопису "Пороги" /3/1994/.

Мілан КУРЕЧКО:

Вдома - на чужині

Українець Мілан Куречко народився 1948 р. на Свидниччині у селі Мироля.

Він закінчив студії на Філософському факультеті Карлового університету в Празі /україністика-югославістика/. Від студентських років живе, працює в чеській Празі. В шістдесятих роках публікувався на сторінках газети "Нове життя" та журналу "Дукля" /Пряшів-Словаччина/.

Член Української ініціативи в Чеській республіці, постійний читач єдиного у Чехії україномовного часопису "Пороги", є на даний час вдома - на "чужині" в рідній Миролі. Повтичним словом повертає автор до рідної хати, села...

Очікуючи спасителя /1/

Замерзнутий потічок коло броду,
незмігши перед сокирами втечи,
очима діравими наскрізь прилип
в небо й виглядає зорю зі Сходу.
Смеркає...На дворі Святий Вечір -
чоботи йому по черзі скрип-скрип.

Язиком ніжно корівки за закуску
з хлібом, дякуючи іржать коники.
Дбайливо на стіл свічку в горосі,
ще й жмуток соломи - для Ісусика.
"Прийди ж, Господи, та невеликі
дарунки прийми, ласкаво просим."

Яблука зірок своїх немов на шоу.
Медом і рибою вгощаєм, ще пиріг
з капустою йому неабияк пахучий.
Дарма. Цього вечора не прийшов,
а може, ставши людиною не зміг
ввійти, бо двері були на ключик.

Ані після...Напевне я крадькома
ласував дуже. Уже й колядники
до хати: в руках палицю кожний,
через штанята сорочка батькова,
груди гордисто в сяйві хрестиків,
торбинки повні, а яслі - порожні.

Через пліт й в церкву за матір'ю.
Ікон битком від якихсь умільців,
а ненька перед розп'яттям мовча
до Ісуса: "За всіх молюсь щиро,
щоб Ти навік жив в нашім серці!"
.... Я спокійно на санях помчав.

Мета-Мороз

...На возі лелеків
поет у вірій летів
та руки до сонця
він в довір'ї простяг.

Лиш одну поклав,
тут же його дотла
й невдовзі з возу
вниз упав - у прозу.

Перша спроба

Навприсядьки
поза тином...

Пару дідьків,
згорбивши спини
й на пліт спершись,
сказок неймовірних,
Пригід повні жмені.
Ой, як цікаво слухати
мабуть про першу,
а може, другу війни,
си про жінок теревені?...
Звідки трилітньому знати.

Слухаючи,
під тином приліг...

Димок пахучий
то вверх на горіх
вітерцем швирнутий різко
скочить,
то вниз.
Між кропивами хвостисько
свій охоче
тицяє йому під ніс...

Зомлівши за тином
хлоп'я немов спить...

Люльки на колінах
погасли на мить,
а Тарас знов шторманить
в руки брудні
й до Єретиків усіх...
"Бодай на вас, Бульби погані,
тютюнники паскудні,
божий суд насів!...
Геть заморочили дитину!"

...Горілиць під тином.

Прага: Дві цінні виставки українських художників

Михайло Щиголь - "Великий червоний кінь".

Дві цінні виставки українських художників відбулися в листопаді ц.р. у Празі. Першу 20 листопада організувала Градчанська галерея Йозефа Калоуска українському художникові з чеським громадянством Михайлові Щиголю.

Автор народився 1945 року в українській сім'ї в Росії. У 1964-1970 рр. навчається у Вищій архітектурній школі в Києві, згодом, до 1977 року працює в ательє архітектора і художника Бориса Лекаря.

1977-1990 виконує архітектонічно-дисайнерські концептуальні роботи у фірмі "Художпроект". У 1990 році розпочинає лікування у чеському курорті син митця - Данило.

У 1996 році переселяється Михайло Щоголь до Праги, на основі гуманітарних причин отримує дозвіл на тривале перебування в Чехії, згодом йому надано чеське громадянство.

Михайло Щоголь належить до тих художників, картини яких акцентують лінію з експресіоністичною особистостю. Деякі критики його прирівнюють до Шагалла.

Другу виставку львівських авторів Василя Федорука, Ореста Скопа та Петра Сипняка відкрили у просторах будинку Радіо "Вільна Європа" - "Свобода" 28 листопада 2000 р. у присутності керівників згаданої американської установи. -ред-

Radio Free Europe/Radio Liberty
cordially invites you to the opening of an exhibit by 3 Ukrainian artists
Vasyl Fedoruk, Orest Skop and Petro Sypniak

November 28, 2000 at 5:30 pm
RFE/RL, Vinohradská 1, Prague 1
Ceremonial entrance from Wilsonova street

Іван ПАСЕМКО

"Аудієнція" Вацлава Гавела на українській сцені

Нещодавно Посольство Чеської республіки разом із Чеським культурним центром у Києві провели у приміщенні майстерні театрального мистецтва "Сузір'я" цікавий театральний вечір. Мова йде про постановку п'єси знаного чеського драматурга, президента Чехії Вацлава Гавела "Аудієнція". У творчості драматурга п'єси "Аудієнція" належить до циклу ваньковських одноактівок, де головний герой - Фердинанд Ванек - морально підпорядковує собі навколишнє оточення. "Аудієнція" займає потужне місце у поетичній драматургії письменника. Автор створив її 1975 року для розваг своїх друзів. Але п'єса зажила великого успіху і, навіть, потрапила до репертуару театрів поза межами тодішньої Чехословаччини. "Аудієнція" покликала до життя серію аналогічних п'єс із образом головного героя Фердинанда Ванека, серед яких - "Вернісаж" і "Протест".

Прем'єра "Аудієнції" в Україні відбулася 1992 року саме в театрі "Сузір'я". Українські актори глибоко збагнули зміст твору. Микола Бабенко виконував трагікомічну роль пана Сладека, а Сергій Джигурда - пана Ванека. Переконливо оформлена і сцена вистави - піна від пива, яку доречно видумав керівник театру "Сузір'я" Олексій Кужельний символізувала хибну ідеологічну пиху над простими законами людського буття і людських стосунків. Надавав жвавості постановці й музичний ряд.

З цією п'єсою актори театру "Сузір'я" виступали в Австрії та Чеській республіці, ставили її у присутності президента Леоніда Кучми та Вацлава Гавела під час візиту президента Чехії до України 1997 року.

Згадану постановку п'єси у театрі "Сузір'я" 13 жовтня цього року коротким вступним словом відкрив директор Чеського центру в Києві пан Яромір Янус, тепло привітавши присутніх та відзначивши, що ця культурна подія присвячується 82-ій річниці заснування Чехословацької республіки, а також двом іншим державним святам Чеської республіки - Дню народження Вацлава Гавела та Дню боротьби студентів за свободу і демократію, що традиційно відзначається 17 листопада.

На виставі були присутні відповідальні працівники Посольства Чеської республіки, студенти відділень слов'янської філології Київського інституту "Слов'янський університет" та Київського університету імені Тараса Шевченка, шанувальники театрального мистецтва.

Інф. "УФ"

Автор: старший викладач чеської мови та літератури Київського інституту "Слов'янський університет"

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю "ПОРОГІВ" З ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ УКРАЇНИ В. ЮЩЕНКОМ

Пороги:
Що робить Уряд України, щоб поліпшити торговельно-економічні стосунки між Києвом і Прагою?

Щодо розвитку економічних відносин. У 1993-1998 рр. вони розвивалися динамічно. Товарообіг між країнами зріс за цей час удвічі й сягнув у 1998 р. біля 400 млн. дол. США. Однак після фінансової кризи в Росії наша взаємна торгівля зменшилася і за результатами 1999 р. зовнішньоторговельний обіг між Україною і Чехією склав біля 295 млн. дол. США, що становило 70% обсягу попереднього року. Така тенденція щодо падіння обсягів товарообігу спостерігалась у відносинах Чехії не тільки з Україною, але й з іншими державами СНД, ЦЕФТА та деякими країнами Західної Європи.

У зв'язку з цим були вжиті заходи по інтенсифікації співробітництва в економічній сфері. Вже сьогодні видно конкретний результат цих зусиль: за перші місяці 2000 р. торговельно - економічні відносини між нашими країнами помітно пожвавились - зовнішньоторговельний обіг зріс на чверть й перевищив 75 млн. дол. США. При цьому експорт з України до ЧР виріс на 32%, а чеський експорт в Україну - на 14%. Впевнений, що нинішні обсяги торгівлі мають резерви для подальшого зростання.

Головні наші спільні економічні інтереси лежать у галузях енергетики, зокрема атомної, міського електротранспорту, а також військово-технічній сфері, сільському господарстві. Мушу, однак, зауважити, що успіхи в економічній співпраці могли б бути на порядок вищими, якби не надмірна забюрократизованість та необов'язковість конкретних виконавців, котрі нерідко зводять нанівець зусилля політиків і дипломатів.

Значний нереалізований потенціал існує в торговельно-економічній сфері двосторонніх відносин. Неодноразово на всіх рівнях наголошувалося на тому, що Україна і Чеська республіка мають намір поглиблювати співробітництво в усіх галузях, що становлять взаємний інтерес. Як результат, поступова стабілізація у двосторонній торгівлі. За січень-травень ц.р. загальна сума товарообігу між двома державами склала близько 159 млн. дол. США, в той час як за аналогічний період вона становила 104 млн, дол. США. І це вже свідчить про хороші перспективи в розвитку двосторонніх відносин.

Пороги:
Чи може Україна використати досвід Чехії у запровадженні економічних реформ?

Звичайно може. І ми прагнемо до цього. Перш за все хотів би сказати, що в Україні з приємністю слідкують за успіхами Чехії та інших Центральноєвропейських країн на шляху до ЄС. Ми вивчаємо їх досвід і вважаємо його безумовно корисним. Зокрема, десятирічний досвід трансформації і аналіз сучасного розвитку ЧР свідчать про те, що неможливо здійснювати комплексну переорієнтацію всієї економіки згідно лише з макроекономічними принципами. Виникаючі проблеми в економіці при недостатньо розробленому законодавстві та в умовах незавершеного формування матеріальних і організаційних відносин у своїй сукупності виявилися сильнішими від впливу ринку. Тому для України одним з пріоритетних завдань на сьогодні є створення та наближення нормативно-правової бази економічних відносин до стандартів СОТ та ЄС, як це робить уряд ЧР. Водночас, ми добре розуміємо, що тільки власними зусиллями Україна спроможна досягти процвітання, реформувати та стабілізувати економіку. Радий цій можливості зазначити, що економічні показники цього року свідчать про вірність шляху, обраного урядом, який я маю честь очолювати.

Чеська республіка є центральноєвропейською державою, що підтримує дружні відносини з Україною і вважає нашу країну одним з важливих чинників стабільності в Європі в політичному плані, а в економічному - перспективним партнером.

Україну та Чеську республіку поєднує близькість основних зовнішньополітичних інтересів, насамперед, спільна стратегічна мета -набуття повноправного членства в Євросоюзі. У цьому напрямку Чехія досягла помітних позитивних результатів, зокрема, стала асоційованим членом ЄС, повноправним членом НАТО, активно працює у такій регіональній організації як Вишеградська четвірка та ін. У цьому контексті Україна надзвичайно зацікавлена у поглибленні відносин з вашою країною з метою вивчення її досвіду в сфері адаптації внутрішнього законодавства до норм ЄС, здійснення ринкових реформ, залучення іноземних інвестицій, а також для здобуття підтримки з боку Чеської республіки інтеграційних намірів нашої держави.

Обидві наші держави докладають зусиль в напрямку євроінтеграції. І в цьому відношенні співпраця розвивається вельми динамічно. Чехія, безумовно, випереджає нас на шляху до Європи. Україна свого часу однозначно підтримала вступ Чехії до Північноатлантичного альянсу. Чехи натомість активно сприяли встановленню особливого партнерства України і НАТО і всіляко сприяють отриманню нашою країною статусу асоційованого члена ЄС. Наші зовнішньополітичні домовленості постійно наповнюються реальним змістом.

Пороги:
Які функції, на Вашу думку, у справі популяризації України може грати українська громада в Чехії?

Вважаю, що восьмитисячна українська громада в Чехії нині відіграє та може відігравати чимдалі важливішу роль у популяризації в Чехії здобутків і досягнень України у галузі культури, науки та економіки, утвердженні позитивного іміджу нашої країни в Європі. Вагомими вбачаються також і зусилля української діаспори у налагодженні взаємовигідного співробітництва України з Чеською республікою, особливо двосторонніх ділових та бізнесових контактів, вихованні молодої зміни світового українства у дусі любові до своєї етнічної Батьківщини.

Ми розраховуємо також на підтримку українською діаспорою інтересів України в Чехії і особливо прагнення до повноправного членства нашої держави в європейському співтоваристві.

На нашу думку, значну роль у цих процесах відіграють колективні об'єднання культурно-просвітницького спрямування чеських українців, які нині проводять активну діяльність. Українські діаспорні організації мають достатній потенціал для подальшого згуртування та спільної діяльності. Безсумнівно існують також можливості активізації їхніх зв'язків з Україною, насамперед за допомогою Посольства нашої держави у Чеській республіці.

Пороги:
Відомо, що в Україні живе біля дев'яти тисяч чехів, чи можете Ви коротко охарактеризувати їхні можливості щодо збереження ідентичності та національної культури?

Вважаю, що Українська держава робить все можливе для забезпечення умов і надання можливостей збереження ідентичності та культури дев'яти тисячам чехів, що проживають в Україні.

Розташована в центрі Європи, Україна здавна відзначалася поліетнічністю свого населення, традиціями мирного, толерантного співжиття й конструктивної взаємодії різноманітних в етнічному, культурному і релігійному відношеннях етнонаціональних груп.

Нині в Україні права осіб, що належать до національних меншин, гарантуються Конституцією України, захищені Законом України «Про національні меншини в Україні», Рамковою Конвенцією Ради Європи про захист національних меншин та іншими законодавчими актами. Загальновизнано, що Україна послідовно виконує свої зобов'язання щодо забезпечення високих міжнародних стандартів у сфері прав людини і основних свобод.

Згадане повною мірою стосується забезпечення прав чехів, яких в Україні нараховується (за даними перепису 1989 р.) 9,1 тис. Найбільш компактно чехи проживають в Житомирській області.

Відповідно до Закону України «Про національні меншини в Україні» представники чеської національної меншини вільні у виборі обсягу і форм здійснення прав, що надаються їм чинним законодавством, і реалізують їх безпосередньо, а також через державні органи, органи місцевого самоврядування та громадські об'єднання.

Держава створює необхідні умови для участі чеського населення у культурному, соціальному, економічному житті країни та у державних справах. У цьому контексті можна навести, зокрема, наступну статистику.

В національних чеських селах в Україні компактно проживає три тисячі чехів (Мала Зубівщина, Малинівка та Пухів на Житомирщині; Миколаївка на Вінничині; Новгородківка на Запоріжжі; Богемка на Миколаївщині; Весєлинівка, Мала Олександрівка, Ново-Самарка на Одещині). В побуті зберігаються чеська мова, звичаї, обряди.

З кінця 80-х років в Україні починають створюватися чеські національно-культурні товариства. Першим з них стало відроджене в 1987 р. Львівське національно-культурне товариство "Чеська бесіда", яке сьогодні координує та об'єднує роботу десяти чеських товариств. Вже кілька років працюють товариства "Голендерські чехи" в с. Миколаївка Вінницької обл., "Чехоград" (с. Богемка Миколаївської обл.), "Матіце волинська" (м. Луцьк), "Волинські чехи" (м. Житомир), "Чеська бесіда" (м. Одеса), "Вишеград" (м. Київ).

Головними умовами свого національно-культурного відродження товариства вважають збереження мови, розвиток національної освіти, відкриття шкіл з чеською мовою навчання у місцях компактного проживання, видання чеської газети, підготовку вчителів.

У Львівському університеті готують фахівців чеської мови і літератури.

Чеськими національно-культурними товариствами проводяться різноманітні культурно-мистецькі заходи, зокрема свята й фестивалі чеської культури, фольклорно-етнографічні свята, створено 3 чеські художні самодіяльні колективи.

Віруючі чехи задовольняють свої духовні потреби в офіційно зареєстрованих релігійних організаціях України, в основному у православних, католицьких та протестантських релігійних громадах.

Наведене вище є свідченням нашої серйозної довгострокової політики в національному питанні, політики, яка відповідає міжнародним стандартам у сфері захисту прав людини і національних меншин. Чеська національна меншина є невід'ємною складовою народу України, українського суспільства. Громадяни України чеської національності, як і інших, представлених в поліетнічному українському суспільстві, зацікавлені в тому, щоб їхня держава чимдалі більше відповідала визначенню правової, сильної, демократичної, процвітаючої та роблять свій внесок у її розбудову.

Разом з тим, ми далекі від того, щоб ідеалізувати стан справ, оскільки певні труднощі економічного характеру не можуть не відбиватися на добробуті всіх громадян країни.

За розмову подякували
Богдана Костюк і Лідія Райчинець

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

Вельмишановний Леоніде Даниловичу!

Впродовж століть український народ, земля якого була розділена між різними імперіями, боровся за державну незалежність своєї Батьківщини. Ця безкомпромісна та жертовна боротьба забрала життя мільйонів українців. Одні, починаючи з татаро-монгольської навали і закінчуючи серединою нинішнього буремного століття, воювали із зброєю у руках, а інші в часи Радянської Імперії своїм словом і принциповим відстоюванням Правди, намагалися наблизити час проголошення Української держави. Багато з них поклали свої голови у радянсько-російських концентраційних таборах.

Їхня боротьба, як Ви не один раз наголошували, пане Президенте, у 1991 році увінчалася найголовнішою перемогою - проголошенням Української держави. Здавалося, що з цього моменту всі зусилля нації будуть спрямовані на будівництво власної держави. Проте, не так сталося.

Знаємо, що в Украйні та поза її межами є чимало сил, які буквально з першого дня проголошення незалежності активно дискредитують ідею української державності. Одні роблять це із патологічної ненависті до усього українського, починаючи з мови, культури, багатющих національних традицій, а інші цілеспрямовано каламутять воду, бо за такої ситуації є нагода безкарно збагачуватися.

У нас має місце явище, немисливе у країнах з високим рівнем національної самопошани, коли навіть окремі представники владних структур нав'язують суспільству думку, що у всіх бідах винна державна незалежність. Крім того деякі політичні середовища, починаючи з 1994 року, нав'язували як суспільству, так і першим особам держави думку, що «національна ідея не спрацювала», замість того, щоб робити все можливе для її утвердження.

І коли вони переконалися, що країни Європи, (серед яких Україна прагне посісти гідне та рівноправне місце, незалежно від політичного забарвлення своїх урядів - чи то соціал демократичних, чи консервативно-ліберальних - розвиваються саме на основі національної ідеї, то згодом «національна ідея» увійшла в офіційний український лексикон, проте не отримала повного сприяння на державному рівні. Замість неї нав'язується теза: «буде економіка - буде усе!»

Проте, жоден з попередніх урядів самостійної України, починаючи від уряду Віталія Фокіна і закінчуючи урядом Валерія Пустовойтенка, не зуміли зробити так, щоб "була економіка". Замість очікуваних змін, оздоровлення економіки, відбувалися явища протилежні, а відтак нарощування як зовнішнього, так і внутрішнього боргу. А європейські сусіди України у той же час в економічному розвитку різко пішли вперед.

Очевидно, що можна шукати виправдання такого стану, мовляв, у багато чому винуватий парламент, бо довгий час контрольний «пакет» належав комуністам із соціалістами. Проте, не усе залежало лише від парламенту. Були явища, які сприяли деградації як суспільних настроїв, так і значної частини політичної номенклатури. Є уже неупереджені докази того, що бюджетні гроші Кабінетом Міністрів України за часів інших прем'єрів використовувалися не за призначенням. У той же час роками пенсіонери чекали на свою пенсію. Все це наводить нас на думку, що це була спланована «операція» на повну дискредитацію Української держави і підведення до найголовнішого, щоб сам народ в черговий раз «попросив» для себе правителя ззовні, як це не раз відбувалося в нашій історії.

Впродовж восьми років в Україні сформувалися олігархічні клани, багатьом з яких, за нашими спостереженнями, є байдужою доля Української держави і для них є головним нагромадження власного капіталу і вивозу його за кордон. А в той час велика частка громадян України залишалася без елементарних умов для виживання, що змусило їх шукати роботи поза межами держави, жебракувати, що у свою чергу спричинилося до формування негативних стереотипів про українців та Україну в світі. Олігархічним кланам до цього байдуже, бо їх цікавить не український фактор у суспільстві, а безмежна нажива.

Із призначенням на посаду прем'єр-міністра України Віктора Ющенка, урядові вдалося суттєво зміним ситуацію в соціальній сфері. Нині виплачені заборговані всіма попередніми урядами борги за пенсії. Зменшився на 1 мільярд 259 мільйонів доларів зовнішній борг держави. Вперше в Україні зріс валовий внутрішній продукт. І можливо когось будуть дратувати успіхи прем'єра Ющенка, проте, виплачені пенсії та перші паростки надії - це актив усієї влади, бо ці факти впливають на, хоч і повільний, проте ріст авторитету українського уряду. Це, як на наш погляд, перші паростки українського оптимізму. З цього і повинно розпочатися українське відродження і віра в Українську державу, чого не було впродовж дев'яти років. Десятий рік української незалежності повинен навіки утвердити Українську державу.

Проте, не всі хочуть, щоб саме так розвивалася Україна. Свідченням цього можуть бути розгнуздані контрольовані олігархами Засобів масової інформації, які з дня в день лплють бруд на діяльність Уряду. Вишукується така інформація, про яку не сміли б й подумки згадати засновники цих каналів телебачення в минулі роки. Перед в нападках на уряд веде канал «Інтер», прагне не відставати і канал «1 +1». Якщо пригадати, що за каналом «Інтер» стоять представники партії СДПУ(о), то можна було б і не дуже дивуватися. Але варто ще і ще раз пригадувати один досить суттєвий момент, що лідер цієї партії Віктор Медведчук у час радянського режиму офіційно визнав (як адвокат) «вину» видатного українського письменника Василя Стуса і не без участі його той отримав останній свій термін як «особливо небезпечний державний злочинець» і загинув у концтаборі. Ось яке олігархічне обличчя нині має український політикум і ця антиморальність із усім цинізмом найяскравіше проявляється на каналі «Інтер».

На жаль, до активних поборників уряду Ющенка підключився і перший Національний канал. Президент телекомпанії Вадим Долганов по-суті виступає заочним адвокатом певних олігархічних кланів і все, що вони підкидають проти Кабінету Міністрів, безапеляційно виносить на екран першого Національного каналу телебачення уже як доконаний факт.

Ми, представники української інтелігенції, довго спостерігали за цим процесом, надіючись, що Ви, як гарант Конституції, пане Президенте, належно відреагуєте на ці процеси, що підривають авторитет України у світі та сіють у суспільстві зневіру. Соціологічні дослідження показують, що люди найбільше бояться невизначеності. Проте, зухвале розгортання відвертої війни олігархічних кланів проти влади змушує нас сказати своє слово.

Ми, представники української інтелігенції, вважаємо за потрібне звернутися до Вас, пане Президенте, із закликом не протиставляти себе Кабінету Міністрів, а разом з урядом Віктора Ющенка спільно домагатися реального оздоровлення економічної ситуації, а відтак і покращання морального клімату в суспільстві.

Нині Ваше невтручання у цю «гру», при доволі частому «бичуванні» Вами уряду. У багатьох в Україні та поза її межами створює враження, що Ви є гравцем на боці олігархів, що робить сприятливим ґрунт тим силам, які ставлять під сумнів доцільність існування в Україні самого інституту президентства.

Характерно, що раніше такого «бичування» Президентом уряду не значилося, хоч попередні уряди були явно безпорадніші. Згадаємо хоча б, чого варті були недолугі потуги уряду Пустовойтенка з його карикатурними зборами керівників регіонів у лісі на т.з. «заняття з цивільної оборони», завданням яких було «вибивати» кошти. Але не пригадуємо, Леоніде Даниловичу, щоб ці сміхотворні методи у реформуванні національного господарства викликали у Вас осуд. Нам не хотілося б вірити у поширену зараз тезу, що своїми поступками щодо уряду Президент виконує замовлення певної групи олігархів, ставленик яких, мовляв, він є. Хочемо вірити, що представляєте, пане Президенте, насамперед інтереси Української держави.

На нашу думку, уже настав час, коли клани повинні знати, що живуть в Українській державі і їхні капітали - це гроші українських громадян. Ми також просимо, щоб підзвітний Вам секретар Ради національної безпеки та оборони припинив свої маніпуляції навколо уряду. Нині у нашій державі є ділянки, де суцільно панує корупція і секретар Ради національної безпеки та оборони міг би тут суттєво попрацювати. Адже він знає, що за тіньовою економікою стоять добре знайомі йому особистості.

Вважаємо, що настав час консолідованої роботи урядових, президентських і парламентських кіл в Україні. Зберегти цей трикутних, без загрозливих деформацій можете тільки Ви, пане Президенте, як гарант української Конституції.

З надією -

Микола Горбаль, Михайло Горинь, Богдан Горинь, Генріх Дворко, Михайлина Коцюбинська, Ніна Марченко, Євген Обертас, Ентельсина Пономарьова, Максим Стріха, Дмитро Стус, Володимир Тельнюк, Микола Горбаль, Сергій Набока

Іван ПАТРИЛЯК

Відставка Тарасюка - індикатор президентської кадрової політики

Вибухом в українському політичному житті останнього часу справедливо називають оглядачі усунення з посади міністра закордонних справ Бориса Тарасюка й «друге пришестя» на цей пост Анатолія Зленка. Журналісти, аналітики та політологи продовжують суперечки навколо підстав звільнення Тарасюка, ми ж зазначимо, що українська дипломатія (котра за десять років не мала якихось надто гучних перемог) у період існування ющенківського уряду зовсім не погіршила ситуацію у вітчизняній зовнішній політиці, а в деяких моментах (таких як реструктуризація боргу перед західними кредиторами чи відстоювання послідовної державницької позиції на переговорах із Росією відносно передачі у власність московським олігархічним групам українських магістральних газопроводів) навіть добилася певних успіхів. Тому формальних причин для ротації керівництва МЗС у главі держави не було. Та й виступ президента перед апаратом закордонного відомства засвідчив, що Леонід Кучма не має жодних претензій до Бориса Тарасюка. А в такому разі виникає питання: чому ж останнього звільняють з роботи? І це при тому, що, наприклад, роботу міністерства внутрішніх справ президент нещадно критикує на всіх засіданнях координаційної ради боротьби з корупцією та організованою злочинністю. Виходить парадоксальна ситуація - в нашій державі міністрів усувають з посад не за погану роботу, а за сумлінне виконання своїх службових обов'язків. Чим більше наше чинов-ництво стає корумпованим (зараз, коли ми не помиляємося, Україна посіла «почесне» третє місце в світі за цим показником), чим частіше «зникають» у центрі Києва незалежні журналісти (сьогодні українського президента названо серед десяти найбільших ворогів вільної перси у компанії із всесвітньо відомими деспотами С. Хусейном, М. Каддафі, О. Лукашенком, С. Мілошевичем та ін.), чим влучніше «доблесні» ракетники попадають у житлові будинки, тим вагоміші шанси відповідних керівників міністерського рангу втриматися у зручних кріслах на Садовій, Володимирській, Богомольця чи Повітрофлотському проспекті. Кожен же, хто хоч якось пробує добитися позитивних результатів у роботі, одразу ж, на пропозицію президента, «випадає» з кабмінівського ансамблю. Багато спостерігачів пробують з різних точок зору розгадати і пояснити цей "феномен" президентської кадрової політики ,ми ж запропонуємо читачеві декілька своїх думок із цього приводу.

Насамперед зазначимо - виходячи з того, що у кожній дії є якась причина, без якої, як відомо, у великій політиці нічого не відбувається, можна припустити, що й керівники держави, звільняючи найкращих і лишаючи найгірших міністрів, має на це якісь свої резони. Споглядаючи декілька років за поведінкою Леоніда Даниловича, ми з впевністю можемо відзначити таку рису його характеру, як схильність до критиканства. Критикувати ж людей, які більшменш справляються зі своїми обов'язками, не висуваючи при цьому жодних обґрунтованих та вмотивованих пропозицій, дуже незручно. Простіше постійно говорити про незадовільну боротьбу із злочинністю,про падіння життєвого рівня громадян, спрямованих на виправлення ситуації. При цьому повсякчасно демонструючи електорату публічну "екзекуцію", вчинену над міністрами, творячи з них "опудал", винних в усіх "негараздах". Президент легким пропагандистським трюком черговий раз зображає себе в іпостасі "непомильного, непідкупного і безкомпромісного" борця за народні інтереси, який ніяк не може подолати против "жахливих" міністрів. Дивлячись на цей спектакль, можна подумати, що й справді якісь "темні сили" постійно вставляють палки в колеса президентського "воза". Насправді ж все набагато простіше. Леонід Кучма вихованець тієї епохи, яку історики й політологи тепер називають "періодом застою". Однією з характерних ознак цього часового відтинку вважається своєрідний спосіб керівництва і управління. Найпростіше втримати в кріслі голови обкому, міському, райкому партії, директора заводу чи науково-дослідного інституту можна було шляхом придушення будь-кого, хто на даний момент або в досяжному майбутньому міг стати перспективнішим, талановитішим, яскравішим. Таких людей, як правило, морально знищували, натомість оточуючи себе інтелектуально вбогими індивідами, на фоні яких було легко здаватися "геніальними, мудрими та прозорливими".

Аналогічним прийомом користується й наш гарант конституції, який нещодавно усуває зі свого шляху все, що хоч трохи виблискує серед сірої маси спин призначених для привселюдного бичування. Борис Тарасюк не зміг погодитися з цією системою і був замінений старим апаратником А.Зленком, який добре пам'ятає давню російську бюрократичну приказку: "Ти начальнік - я...", а тому й гратиме згідно з президентськими правилами.

"Смолоскип України"

Анатолій Зленко:

"Зовнішньополітичний курс України залишається незмінним"

Зовнішньополітичний курс країни залишається незмінним, наголосив 10 жовтня ц.р. новопризначений міністр закордонних справ України Анатолій Зленко на зустрічі з головами дипломатичних місій, акредитованих в Україні. За його словами, зовнішня політика України й надалі "буде послідовною і максимально прагматичною, наближеною до основних напрямів розвитку держави". А.Зленко підкреслив, що головна мета на сьогодні полягає в активнішому вишукуванні нових нестандартних підходів, інструментів і механізмів реалізації зовнішньополітичного курсу, а саме над цим працюватиме Міністерство закордонних справ України. Голова зовнішньополітичного відомства запевнив, що МЗС прагнутиме до того, щоб європейський вибір "матеріалізувався в конкретних формах і знаходив розуміння та підтримку європейської спільноти". А. Зленко переконаний, що успішність зовнішньої політики України залежить від тісного зв'язку з внутрішньополітичною політикою держави". "Власне, це є і мета нашої зовнішньополітичної діяльності - сприяти внутрішньому розвиткові країни, забезпечити інтереси її національної безпеки, поліпшити добробут громадян", - відзначив він. За словами міністра, МЗС працюватиме над створенням сприятливих зовнішніх геополітичних умов для стабільного і безпечного внутрішнього розвитку України. У цьому зв'язку буде приділено увагу роззброєнню, зокрема ядерному, контролю над озброєннями. Для досягнення цієї мети, сказав А. Зленко, Україна буде продовжувати проводити багатонапрямну зважену політику щодо усіх країн світу і передусім сусідів. Ми намагатимемося проводити свій курс у тісній взаємодії з іншими країнами, з регіональними і субрегіональними організаціями, заявив міністр. При цьому пріоритет надаватиметься країнам демократичного вибору. Як європейська держава і визнаний постачальник безпеки, Україна намагатиметься брати активну участь у побудові архітектури європейської безпеки, використовуючи для цього передусім членство "країни в ОБОЄ, участь у Раді Євроатлантичного партнерства та програмі "Партнерство заради миру". Безумовними пріоритетами в діяльності міністерства залишається економізація зовнішніх відносин.

Звертаючись до послів, А. Зленко наголосив, що від повноти і достовірності інформації про економічну ситуацію та інвестиційний клімат в Україні, яку посли надсилають до своїх країн, залежить образ України в очах іноземних інвесторів, розвиток двосторонніх торговельно-економічних зв'язків, реалізація спільних проектів. "Це наша спільна проблема, а саме вона є показником готовності сприяти глибоким і швидким реформам",- наголосив міністр. Він також запевнив, що країна готова до співпраці з міжнародними фінансовими інституціями.

УНІАН

Богдана КОСТЮК

Чи буде вільна торгівля у ГУУАМ-і ?

У жовтні 2000 р. під час візиту Л. Кучми до Узбекистану певною несподіванкою для офіційного Кремля - та й для київської чільної влади також - прозвучала заява президентів України та Узбекистану про незадоволення ситуацією, яка складається у митному союзі СНД, і про бажання України та Узбекистану лобіювати питання створення зони вільної торгівлі (ЗВТ) у рамках міждержавного об'єднання ГУУАМ (Грузія - Україна - Узбекистан - Азербайджан - Молдова).

Якщо заява президентів Узбекистану та України залишиться в історії просто як "заява І. Каримова та Л. Кучми", Москва не те що не здригнеться - просто прослухає її і візьме до уваги. І продовжуватиме розбудовувати митно-тарифний союз СНД за власним сценарієм, залишивши за Києвом і Ташкентом роль "контрабандистів" - порушників тих "правил гри", які влаштовують СНД-івських "митників" (кремлівських - у першу чергу). А отже, і лавам української та узбекської держав треба якнайшвидше "розбурхати" угрупування, відоме як ГУУАМ, запропонувати реальні кроки до створення ЗВТ у рамках цього міжнародного об'єднання. І не забути про національні законодавчі акти, які визначають "правила" у торговельній грі - з особливостями торговельно-економічного законодавства доведеться розбиратися кожній ГУУАМ-івській країні, а це потребуватиме не супротиву місцевого чиновництва ... і певного часу для "обробки інформації"" та роздумів. Якщо ГУУАМ воліє створити власну ЗВТ, треба напрацьовувати відповідну документацію вже зараз, одночасно - в усіх країнах-членах. А питання про те, чи насправді ГУУАМ потребує вільних торговельних взаємин, на порядку денному нині не стоїть, бо воно стояло раніше - "ще вчора", як кажуть в Одесі (до речі, на території цього славного міста діє кілька міні-ЗВТ, і взагалі, за національним складом та менталітетом Одеса нагадує такий собі ГУУАМ в мініатюрі). Коли Москва почала квапити голів держав та урядів держав-учасниць СНД до створення митного союзу, тоді Україна вагалась. Тепер, як ініціатор ЗВТ у рамках об'єднання ГУУАМ, Україна просто не має права вагатись і пасти задніх.

Київ

Від редакції:
ГУУАМ як міждержавний консультативний орган створено у жовтні 1997 р. у складі України, Грузії, Молдови та Азербайджану. У жовтні 1999 р. до об'єднання приєднався Узбекистан.

Звернення організації **"Самостійна Україна"** до світової громадськості

Шановні представники світового співтовариства!

Звертаємось до Вас з метою привернення уваги громадян Ваших держав до порушення прав людини в Україні та захисту від правової вакханалії.

7. 8. 2000 року правоохоронними органами України був арештований голова організації "Самостійна Україна" - Олександр Башук. Йому інкримінують продовження боротьби проти комуністичної ідеології та організацію проведення акції протесту проти діяльності КПУ та безправного становища людини в Україні - заблокування ЦК КПУ. Він зарекомендував себе як борець за утвердження істинно демократично-правового устрою держави та завзятий антикомуніст. Саме за політичні погляди та переконання, вимоги заборонити КПУ і провести суд над нею за жахливі злочини проти людства, Олександра Башука заарештовано та кинуто за грати.

В знак протесту проти правового свавілля Олександр Башук 7. 8. 2000 року оголосив "сухе" голодування. Примушуючи О. Башука припинити голодування, відмовитись від політичних переконань, працівники міліції застосовують до нього фізичні та моральні катування і тортури. Зараз життя Олександра в небезпеці. Незважаючи на його стан здоров'я, а також хронічні захворювання, йому не надають лікарської допомоги, не допускають правозахисні організації та тримають у жахливих умовах...

Саме через його активну антикомуністичну позицію, деякі політичні сили зацікавленні в його смерті. Ось його звернення із в'язниці до друзів: "З" мною все може статися. Тому Ви повинні знати: я хочу жити і сам ніколи не накладу на себе руки, але тут, в ізоляції тимчасовогоу тримання, моє самогубство може бути інспіроване..."

Шановні панове, просимо повідомити Ваші Уряди, громадськість та міжнародні правозахисні організації про жахливі порушення прав людини в Україні. Просимо широкого розголосу цього факту - свавілля українських правоохоронних органів і впливу на відповідні структури з метою не допустити умисного вбивства політв'язня О. Башука, і сприяти його негайному звільненню.

Виконуюча обов'язки Н. Нємчинова

Сидите і чекаєте?...

... коли Ваша Батьківщина розквітне і Ви зможете лишатися тим, шо Ви українці?

...коли Україна стане демократичною правовою державою, Ваші права будуть всебічно захищені?

...чи поки не прийдуть до влади ткаченки та симоненки й за допомогою лукашенків та путіних не впорядкують Вашої України на власний розсуд, а Київ знову перетворять на обласний центр Росії?

А поруч такі самі як Ви молоді патріоти України почали революційну боротьбу за наше майбутнє, 9.3.2000 року заблокувавши ЦК КПУ, подали приклад ліквідації антиукраїнських підривних центрів діяльності в Україні, та виголосили вимоги - програму з деколонізації і дерусифікації України.Ми прагнемо завершити Велику справу визволення Вітчизни - завершити студентську революцію, розпочату 1990 року в наметовому містечку в Києві. Нам потрібна Ваша підтримка!

Ким Ви хочете бути у власній Країні!

Якою Ви бачите свою Державу?

Вставайте і дійте!

Організація "Самостійна Україна" **Слава Україні!** **Героям Слава!**

Служба безпеки України попередила посередництвом свого прес-центру 22 вересня ц.р., що розкрито групу осіб, які готували в Україні повалення конституційного ладу. Учасники групи - мешканці Чернігівської, Запорізької та Сумської областей - розробили план дій, формували бойові загони, з'ясовували дислокацію військових частин і збройних складів, обговорювали способи їх захоплення, склали перелік об'єктів для диверсійно-терористичних актів, зокрема: Чорнобильську АЕС, греблю Київського водосховища та магістральні газопроводи. Заколотники підготували листівки зі закликом до збройного повстання та проекти документів для ухвалення їх новими "органами" влади. 21 вересня УСБУ в Чернігівській області порушило кримінальну справу о 585 за статтею 56.1 Кримінального кодексу, яка передбачає покарання за "дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади" терміном ув'язнення від 5 до 15 років із конфіскацією майна.

Серед тих, хто зазіхав на конституційний лад, - активісти Союзу совєтських офіцерів /ССО/ - агресивної антиукраїнської організації. Один із них - затриманий СБУ Володимир Коваленко,який очолює районну організацію ССО, до того ж - депутат Чернігівської міськради, свою причетність до групи, яка готувала державний заколот, заперечує, посилаючись на "похилий" середній вік членів ССО - 62 роки. Одначе достеменно відомо, що деякі обласні організації Союзу совєтських офіцерів активно поповнюються "молодими" кадрами - легіонерами з Росії» Молодцюваті офіцери віком 30-40 років осідають /без проблем набуваючи житло і прописку/ в українських містах і становлять бойовий "кістяк" ССО. За деякими даними, протягом року лише в Черкаську область "прикомандировано" з Росії понад 500 офіцерів запасу, звісно,не для вирощування на грядках капусти.

Марія Базелюк

Заколот проти державної незалежності України

Про тривожні тенденції переселення в Україну російських громадян із військовою виправкою писалося вже раніше. І якщо ці тенденції стали предметом Служби безпеки України, то вона заслуговує похвали та підтрим-ки, аж ніяк не скепсису, з яким зустріли повідомлення прес-центру СБУ деякі високопоставлені державні службовці. Й так віце-спікер Віктор Медведчук "заспокоїв" громадян, мовляв, говорити про те, що декілька людей можуть захопити в Україні владу збройним шляхом. Степан Гавриш висловив жаль з приводу надмірної сенсаційності заяви СБУ, оскільки така інформація "носить дестабілізуючий характер".

Серед зловмисників далеко не старці, це люди віком від 35 до 63 років.На брі-фінгу були показані документи, вилучені під час обшуку, - листівки із закликом до збройного повстання, топографічна мапа, на якій нанесені місця формування бойових груп, накреслені маршрути їх руху на Київ, план збройного виступу. Журналістів ознайомлено, з проектами документів, які збиралися ухвалювати заколотники після перемоги, серед них - указ про владу, указ про зовнішню та внутрішню політику держави. Переважна більшість заколотників - члени Союзу совєтських офіцерів. Вони готувалися до державного перевороту шляхом збройного виступу, це не підлягає сумніву.

З приводу розкритого заколоту зробив заяву голова Верховної Ради Іван Плющ. Він порадив лівим силам навіть у полеміці не вдаватися до прогноз, організовувати акції непокори тощо, бо потім їм буде дуже важко відмежовуватися від випадків,подібних до цього. На його думку, повідомлення СБУ зроблено, з одного боку, для упередження чуток і об'єктивного інформування громадськості, з другого - для того, щоб люди знали про такі випадки і були пильними, захищаючи завоювання дев'яти років нашої незалежності. Слушна думка. Для її підсилення в Україні треба принаймі заборонити діяльність усіх антидержавних організацій, для початку - Союзу совєтських офіцерів, чорносотенну-організацію "Русь" і т.п.

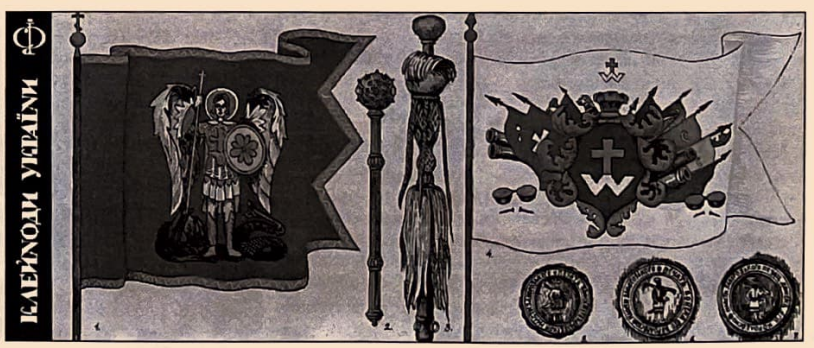
За "ШП"

Клейноди України часів визвольної війни

Наступний крок у становленні символіки українського народу було зроблено за часів Визвольної війни.

1655 року, за свідченням очевидця, Богдан Хмельницький за урочистого виїзду мав "корогву нову червону" з образом Архангела Михаїла, бунчук з білого кінського хвоста і біле ж знамено з гаптуванням герба гетьмана. Тридцять з лишком інших козацьких знамен позначені емблемами, нести ідею: "Богдан Хмельницький /особистий герб/- гетьман /бунчук/ України /червона корогва із зображенням Михїїла/". На той час символіка Речі Посполітої вже відійшла у минуле, а натомість постає для всієї України персонаж давнього герба Київської землі і Києва. На гетьманських же печатках Богдана Хмельницького бачимо "лицаря-козака зі самопалом".

Корогви з Архангелом Михїлом /1/ та "Абданком" - гербом Богдана Хмельницького /4/ /авторські реконструкції/. Гетьманські клейноди: булава /2/, бунчук /3/, печатки Хмельницького /5,6,7/.

Геннадій МОРОЗ

Збірна України на останній Олімпіаді тисячоліття в австралійському Сіднеї: тимчасовий крок назад чи віддзеркалення реальних можливостей українського спорту?

Олімпійська збірна України,до складу якої входило 239 спортсменів, на Олімпіаді в австралійському Сіднеї виборола 23 олімпійські нагороди. З них три золоті, десять срібних та десять бронзових медалей. За кількістю призових нагород нинішній результат є повторенням виступу українських олімпійців на попередніх Іграх в американській Атланті, що великою мірою є ознакою стабільності. Проте чи можна вважати виступ української команди на Зеленому континенті, на останній Олімпіаді тисячоліття справді вдалим?

У 1996 році в Атланті в скарбничці команди, яка вперше в історії Виступала під прапором власної країни, що виборола незалежність, було дев'ять відзнак найвищого гатунку. Саме дев'ять золотих олімпійських нагород дозволили Україні в неофіційному загальнокомандному заліку фінішувати на вельми почесній дев'ятій позиції. Місце в першій олімпійській десятці дозволяло наступні чотири роки називатися однією з небагатьох надпотужних спортивних держав, бути рівним серед рівних. І на Олімпіаді-2000 українським олімпійцям ставилося завдання, озвучене головою Держкомспорту та президентом Національного Олімпійського Комітету України, у загальнокомандному заліку зайняти місце, не нижче атлантівського, тобто, як мінімум , дев'яте. Однак, за результатами виступів у Австралії олімпійська збірна України вже не потрапила ані до першої, ні навіть до другої десятки, втім, відкривши третю. До того ж, в Сіднеї-2000 у порівнянні з Атлантою чотирирічної давнини олімпійських нагород розігрувалося майже на тридцять комплектів більше. Відповідно можна було очікувати й більшої кількості призерів-українців. На жаль, цього не відбулося.

Головними складовими двадцять першого місця олімпійської збірної України у загальнокомандному заліку, що з огляду на подальші виступи в Сіднеї українських спортсменів можна вважати безперечним успіхом, стали три золоті олімпійські нагороди, які на рахунку Яни Клочкової та Миколи Мільчева. Молода, але дуже талановита українська плавчиха зробила взагалі найбільший внесок у загальнокомандну скарбницю дорогоцінних медалей. На рахунку Клочкової також срібло на вісімсот метрів вільним стилем. Ще одним, але вже останнім, успіхом численної команди українських плавців на блакитних доріжках, сіднейського басейну став другий час Дениса Силантьєва на дистанції 200 метрів батерфляєм.

Другим чемпіоном останніх у цьому тисячолітті олімпійських ігор у змаганнях зі стендової стрільби став одесит Микола Мільчев. Не применшуючи величезний успіх до того нікому невідомого українця у змаганнях на круглому стенді, де він до того ж, спромігся на, повторення світового рекорду, варто зазначити,що ця перемога була зовсім не очікуваною керівництвом української команди та абсолютно несподіваною для переважної більшості фахівців. А ось від виступу українських легкоатлетів сподівались значно кращих результатів, ніж дві бронзи. Проте лідери команди або вирішили через травми взагалі відмовитися від старту, як, приміром, Інесса Кравець у секторі для стрибків у довжину ,або ж з незрозумілих причин просто виступили значно нижче власних можливостей, як Анжела Валахонова, Сергій Бубка,Тига Бабакова та деякі інші. А відзначитися на Олімпіаді вдалося лише двом молодим вихованцям тренера Юрія Горбаченка. Бронзові нагороди вибороли Олена Гиворова у потрійних стрибках та Роман Щуренко в стрибках у довжину,

Великою мірою навіть перевершили сподівання українські гімнасти-чоловіки, які на Олімпіаді фінішували другими у командній першості. До того ж, лідер гімнастичної збірної Олександр Береш був третім у абсолютних змаганнях. А у жіночій гімнастиці, яку спортивній, так і в художній, де завжди традиційно сильними були українські почини, на вітчизняних уболівальників очікувала прикрість: жодної олімпійської нагороди.Так само розчарованими залишилися прихильники командних ігрових видів спорту. У таких вельми популярних в Україні командних видах, як, приміром, жіночий та чоловічий баскетбол, гандбол або ж футбол, жоден український колектив, не подолавши передолімпійське кваліфікаційне сито, взагалі не був представлений на найпрестижнішому форумі чотиріччя.

Не можна не відзначити чудовий виступ української команди боксерів, яка на олімпіаді-2000 значно перевершила показник Атланти. У Володимира Сидоренка, Сергія Данильченка та Андрія Федчука бронзові медалі Сіднею. А ось Андрій Котельник та Сергій Доценко зупинилися лише за крок від перемоги на олімпійському турнірі. Порадували також срібні виступи української збірної лучниць у командній першості та команди велосипедистів у гонці переслідування на 4 км. Всупереч суддівській упередженості та необ'єктивності на другу сходинку п'єдесталу пошани піднялося двоє українських борців. У вільній боротьбі Євген Буслович та представник греко-римського стилю Давід Солдадзе. У змаганнях зі стрибків на батуті - виді спорту, що дебютував в олімпійській програмі, срібними літерами записала своє ім'я в історію і українка Оксана Цигульова.

Загалом, олімпійська збірна України на останньому форумі тисячоліття у неофіційному загальнокомандному заліку посіла 21 місце, поступившись власному результатові чотирирічної давнини дванадцятьма сходинками. Регрес результатів Сіднею та Атланти, зимових Наг'ано з Ліллехамером очевидний. Чи матиме продовження ця не вельми приємна традиція у наступному тисячолітті?

Вочевидь, нинішні Ігри в Сіднеї були останніми змаганнями такого рівня для багатьох українських спортсменів, вихованих ще старою, совітською системою підготовки переможців.І саме перша літня Олімпіада нового тисячоліття в Афінах стане справді першою для команди незалежної України, а результати виступів українських спортсменів за чотири роки в олімпійській Греції свідчитимуть про справжній потенціал вітчизняного спорту.

Автор: спортивний оглядач радіо "Свобода"

Ще про Україну- олімпійську

У Сіднеї завоювали українські оліпійці таку ж загальну кількість медалей, як і чотири роки тому в Атланті. Та якщо в Атланті- 96 була Україна дев'ятою в загальнокомандному заліку, то тепер тільки 23, тобто Україна зробила багато кроків назад.

Порівнявши "вагу" медалей /в Атланті: 9 золотих, 2 срібні та 12 бронзових,у Сіднеї: 3 золоті, 10 срібних, 10 бронзових/, можна цю, не зовсім втішну для України статистику зрозуміти. Хоча, з другого боку, бути 23-ми серед 200 країн світу - то все ж не сум, а радість. Особисто зважавши на оновлений особовий склад української олімпійської дружини. Тож 3,5 мільярдів телеглядачів з усіх куточків земної кулі на власні очі побачили українських спортсменів, кольори українського державного прапора,почули урочисті акорди українського славня "Ще не вмерла Україна"...

❁ ❁ ❁

Делегація України в Сіднеї - одна з найчисленніших. У її складі було 390 осіб. У тому числі: урядові особи та охорона, члени Міжнародного олімпійського комітету, голови облдержадміністрацій і почесні гості,керівництво Національного олімпійського комітету - спортсмени, лікарі, тренери, масажисти обслуговуючий персонал, екстраофіційні особи,судді п'яти видів спорту, представники міжнародних спортивних федерацій тощо. Акредитовано в Сіднеї 29 працівників українських засобів масової інформації. Згідно з цільовими програмами підготовки збірних команд України та навчально-тренувальні збори до Австралії, додатково відряджено17 спортсменів /запасні та спаринг-партнери/, а також 18 тренерів.

Четверо спортсменів з України,які змагалися в Атланті, взяли участь і в сіднейських іграх. Це - борець Олійник, майстри вітрильного спорту Матвієнко та Браславець, легкоатлетка Кравець.

Уряд оприлюднив суми преміяльних для медалістів XXVII Олімпійських ігор. Ті, які завоювали чемпіонський титул, повинні були отримати по 50 тисяч доларів. Володарям срібних нагород мало бути вручено по 30, а бронзових - по 20 тисяч доларів.

Треба нагадати,що напередодні відлету українських олімпійців до Австралії, поклали члени української спортивної репрезентації квіти до пам'ятника Тарасові Шевченку в Києві, а згодом на майдані Незалежності відбулася церемонія урочистих проводів української команди на XXVII Олімпіаду.

За пресовими агенціями

Богдана КОСТЮК

Чи може звалище бути корисним?

Виявляється, може - якщо це звалище промислових відходів. Подібне Запорізькому полігонові металургійних відходів, яке накопичувалось від 1937 р. - тобто, відколи місто стало центром Дніпровського промислового комплексу. За кілька десятиліть територія полигону розрослась до більш як 200 гектарів, і розкидано на ній (згідно з даними Запорізької обласної держадміністрації) 300 млн. тонн відходів металургійного виробництва з них, вважають фахівці, 7 відсоктів придатні для повторного використання. Місцеві металурги та науковці упевнені, що на полігоні, у разі налагодження конвейєру з переробки відходів металургійного виробництва, при раціональному господарюванні, можна добути цінностей на мільйони амери-канських доларів!

До легенд, які "гуляють" Запоріжжям, дослухались чиновники Держкому з питань геології та Мінпромполітики: протягом 1990/99 рр. на полігоні проведено комплекс робіт з виявлення та упорядкування тих металів з таблиці Менделєєва, які виплавлялись чи то вироблялись на запорізькому металургійному заводі та його дочірніх підприємствах за "доби розвиненого соціалізму". У березні 1999 р. український уряд, урахувавши результати кропіткої праці дослідників полігону, надав цьому об'єктові статусу "техногенного родовища. Згідно з чинним законодавством України, за державою, відповідно, збережено право власності на вміст відвалів. За підсумками проведеного на початку 2000 р. тендеру на розробку відвалів, запорізькі металурги, нещодавно поділені-поєднані усілякими акціонерними товариствами і міжнародними корпораціями, що їх створено на базі вчорашніх "гігантів соціалізму", і будуть розробниками "родовища", яке міститься у балці Середня, що на промисловій околиці Запоріжжя. Адже розробка подібний "техногенних родовищ" - які за інших обставин цілком реально могли би перетворитися на місця техногеннин катастфор, як то сталося з колишніми ракетними шактами на Миколаївщині - то справа прибуткова, і не без користі, і не без моралі...

За матеріалами преси Запоріжжя

Пам'ятаймо:

щороку - остання субота листопада - день пам'яті голодомору та політичних репресій в Україні

Трагедія планетарного масштабу - голодомор 1932-1933 років на найродючіших у світі українських чорноземах - усе ще не стала широко відомою людству. Тоді, як значно менші, сказати б, локальніші нещастя багаторазово описані, оплакані й оплачені, знищення 10-12 мільйонів українців у центрі Європи посередині XX століття залишається "білою плямою" у свідомості переважної більшості мислячих сучасників. Певна річ, що винні в тому найперше ми самі, бо не кричимо, не волаємо про нечувані кривди, заподіяні демонічними силами нашому народові за всіма правилами соціально-етнічного дарвінізму. Ні, то не був "урок", що його буцімто дав Сталін "консервативно-націоналістичному українському селянству", як твердять деякі "історики" /адже ж будь-який урок має на меті навчити "учня"/, - то була тотальна війна, розрахована на цілковите фізичне знищення: нема людини - нема проблем...

Однак проблема Сталіна полягала в тому, що нас, українців, було надто багато, до того ж ми були дуже живучими, та й, видно, не без помочі Неба, таки вижили. Тому й не повинні нічого забути.

У вересні кожного року, перша лекція у школах, вищих та інших навчальних закладах має починатися лекцією про голодомор. Всі українські Церкви мали б долучитися до того на всю силу своїх соборних дзвонів. Ба, більше: наскільки б зблизило вірних різних конфесій, якби належні прислухалися до пропозиції Мар'яна Коця з Нью-Йорку та й почали поминати жертви голодомору у Святій Літургії.

Президент США Клінтон під час останнього візиту в Україну вклонився пам'яті замордованих голодною смертю. Але ж сам цей знак свого часу старалися посунутим /І посунули!/ десь на задвірки, поки під тиском громадскості не повернули на попереднє місце. І це - у столиці України, яку свого часу теж накрило зловіще лихо голоду!

Ні, не станемо повновартісною нацією, коли забудемо про мільйонні невинні жертви, прах яких стукає наші серця. Досвід сильніших і організованіших народів свідчить про це так наочно і зримо, як і той факт, що голод в Україні не був результатом неврожаю, а докладно спланованою і ефективно поведеною акцією. Усім новим поколінням українців слід нагадувати про цей злочин більшовиків із новою силою і новим завзяттям.

"ЗВУ"

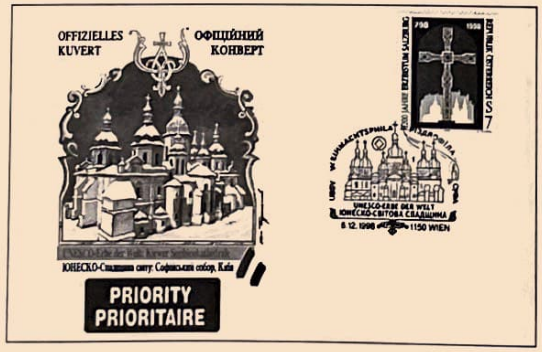
Надія НІКІТЕНКО

Таємниці Святої Софії

Собор Св, Софії у Києві - це великий християнський храм, який не можна просто вивчати: ним треба жити, аби почути його голос. Він ховає у собі чимало таємниць, і чим більше його вивчаєш, тим більше переконуєшся, що у повсякденні бачимо тільки "верхівку айсберга". Ось один з прикладів: цього року у Св. Софії датчики встановленої нещодавно апаратури, які передають на центральний комп'ютер дані щодо температурно-вологічного режиму та світлового освітлення всередині храму, зафіксували у соборі дивовижні явища. Однієї ночі у храмі мало місце світіння силою майже у 1000 люкс! Це при тому, що вдень на сонці інтенсивність освітлення сягає 100 - 150 люкс. Як це пояснити? Я згадала, що літературно-історичні письмові джерела XVII - XIX ст. сповіщають про незвичайні світлові явища у Софіївському соборі, зокрема- біля раки з мощами священномученика Макарія, яка у Софіївському храмі зберігалася впродовж 430 років, аж до горезвісних 30-х рр. XX ст. Нині ця святиня знаходиться у київському Володимирському соборі.

І ще одне чудо - інакше не назвеш - зафіксували датчики: швидкість руху повітря біля стіни у зачиненому храмі, де в принципі немає протягів, сягала 17 метрів на секунду! Це ж потужний потік енергії! Хочу нагадати: світло й повітря - це, так би мовити, божественні стихії, тому й не дивно, що вже перші спостереження за ними дали такі результати. І ще одне: храм - це Дім Божий, осереддя святості. Певно, що храм відкривається лише тим, хто хоче його почути саме в цій іпостасі. Як багато ми читаємо у старих книжках про дива у святих місцях, про чудеса святих подвижників. Це ж не перекази темних, неосвічених людей, не намагання християнських книжників переконати читача в істинності християнського віровчення. Це - духовний досвід людства, який не можна відкидати. Чудеса трапляються і сьогодні...

автор:
історик, провідний науковий дослідник Інституту археографії і джерелознавства ім. Грушевського НАН України

"Нескорений"

Визначною подією можна назвати прем'єру художнього фільму про головнокомандувача УПА, генерал-хорунжого Романа Шухевича, під назвою "Нескорений", яка відбулася в листопаді в Києві.

Фільм викликав надзвичайну зацікавленість публіки. На презентаці-

ю фільму, який створювався протягом чотирьох років і набув широкого позитивного розголосу, прийшли його творці: режисер та продюсер Олесь Янчук, виконавці головних ролей Григорій Гладій та Вікторія Малекторович, сценарист Василь Потряк, оператор - постановники Олексій Золотарьов та Віталій Зимовець, головний консультант - президент Світового Конгресу Українців Аскольд Лозинський, професор Володимир Стойко та ін.

Режисер Олесь Янчук відомий глядачеві тим, що вперше з екрану розповів про голодомор в Україні та зняв фільм про Степана Бандеру "Атентат. Осіннє вбивство".

Фільм "Нескорений" можна віднести до кращих зразків суасного кіномистецтва. На тлі розгорнутої більшовиками кампанії знищення українських патріотів і просто всього національного перед нами постають живі картини високогуманних відносин між повстанцями і їхнім керівником, його сім'єю. Водночас - це ілюстрація історичних подій того часу: утворення УПА, проголошення 30 червня 1941 р. Акту відновлення Української держави, відмова співпрацювати з Німеччиною, героїчна нерівна боротьба на два фронти - з німцями і більшовиками, трагічна загибель головного командира УПА.

Режисерською удачею є крупні плани, особливо такі промовисті сцени, де очима, мімікою передано цілий спектр почуттів. Окремим моментом є природа, краєвиди Карпат, Львова тощо.

Всі сцени знято з собливим смаком і переконливістю, що глядач, перейнятий співпереживанням до зображуваних подій, постійно перебуває у напрузі. І не виникає у нього ніякого сумніву, на чиєму боці правда.

Художній фільм створено зі співучастю Міністерства культури і мистецтв України, Національної кіностудії ім. О. Довженка, Українського Конгресового Комітету Америки, творчого об'єднання "Земля", студії Олесь-Фільм.

На прем'єрі фільму "Нескорений" були присутні прем'єр-міністр України Віктор Ющенко, міністр культури України Богдан Ступка та інші представницькі особи громадсько-політичного життя держави.

За повідомленнями пресових агенцій

Олесь БІЛОДІД
Лариса КОЗЛОВСЬКА

Собор Апостола Андрія на Київській кручі

Про неї важко писати. Мабуть, тому, що витонченішої краси у Києві немає. Хіба що спертися на наші власні сприйняття, не претендуючи на вичерпність. «Наші» - тобто покоління 70-х... Замордовані піонерськими лінійками і бадьорими комсомольськими рапортами, виховані в класовій ненависті до «імперіалістичних кіл Заходу», непримиренні до «релігійного мракобісся», ми іноді з подивом і навіть страхом дивилися на неї, випадково опинившись поруч. А потім, спускаючись Андріївським узвозом на Поділ, не могли позбутися того страху та ще й подвоєного якимось підсвідомим соромом...

Виявляється, краса може викликати страх... Мабуть, тоді, коли вона безпритульна й індиферентна щодо тих, чиї предки її творили. Вона може. бути навіть агресивна, як тоді у ті сумні роки. Власне, сама по собі краса як неодмінна форма існування всього живого й неживого у цьому світі, як гармонія і досконаліть, живе своїм життям і не потребує нічиєї ласки. Вона - непідсудна, бо божественна. Вона - сама собі суддя. Як і собор апостола Андрія на високій київській кручі - самотній пілігрим, що забрів сюди з інших земель - як докір нашої совісті, як плач по знищених київських соборах, як реквієм по наших душах, як вічне питання; «Quo vadis?» «Камо грядеши?» - «Куди йдеш?»

Дехто з філософів вважає, що за залишками, обрисами чи розмірами провалів у культурі будьякого народу можна судити про її рівень. Якщо думати так, то, справді, нічого не зникає... Як не горять рукописи у Михайла Булгакова... Якбито! А зниклі на землі цивілізації? А заглушена пам'ять, коли рівень генофонду опускається до критичної риски, а далі настає те, коли

не буде ні «залиш-ків», ні «провалів», ні суддів?

І все-таки завжди щось утримує людство від падіння у чорну безодню...

Адже біда пройшла майже впритул, коли поруч злітали в повітря Михайлівський Золотоверхий, Трьохсвятительська церква та інші храми, коли ладналися знести Софію. І не тому, що собор стояв осторонь людських пристрастей. Не тому, що його не помітили. Не помітити було неможливо... Щось зупинило пролеткультівських варварів, котрі тримали в руках вибуховку, як колись зупинились татаро-монголи, вражені красою Софії Київської, і не зважились її зруйнувати. Зупинило, мабуть, ось що. Собор таїв у собі домінанту незбагненності: в тривожному перепаді архітектурних композицій - напруження між кінечним і безкінечним, людиною і долею, смертним в людині і безсмертним в ній і поза нею. У ньому, і тільки в ньому буття і небуття - поняття одного ряду, де сходження до мети є сходження Мети, де стихія морального абсолюту - внутрішній простір духу, єдиний з оселею світла і добра, - і все в одній архітектурній споруді...

Собор - символ усталений у світовій культурі, сповідальний і багатозначний у сприйнятті, давно вже вийшов за рамки ритуальності.

Людству потрібні символи, ідоли краси й потворності, добра і зла. В них шукають підтримку, знаходять непорушність віри й духу. Вони синтезували в собі створені язичниками і християнами, мусульманами і буддистами людські ідеали, що їх варто було обожнювати. В цьому ж ряду - «Собор». Повторюємо: не тільки як культова церковна установа. Собор - алегорія вічного стремління всіх людей вгору, до чистоти сумління і висот, пізнання, до краси й неповторності.

Він не народився вчора, цей символ, не з'явився сьогодні як творіння нового часу. Його витоки в глибині століть, на перших десятках сторінок історії людства.

На зміну поганству прийшла нова релігія - християнство. Зміна ідолів стала зміною людської історії. Людина підвела голову, злинула духом в небесну височінь, постала поруч з Богом і... пізнала свою велич і мізерність. На землю прийшов Ісус Назаретянин, щоб утримати людину від зла, врятувати від самознищення. І був він не один...

«Як проходив же Він поблизу Галілейського моря, то побачив двох братів: Симона, що зветься Петром, та Андрія, його брата, котрі невода в море закидали,- бо рибалки були.

І Він каже до них: «Ідіть за Мною,- Я зроблю вас ловцями людей!» (Матвій, IV, 18-19).

Ці брати, Петро і Андрій, стали першими - «первозванними» учнями Христа. Від апостола Петра веде свій початок Римська церква. Греки дуже пишаються, що засновником Царгородської церкви був апостол Андрій. Чи не настав час, коли і ми повинні сказати - гордимося тим, що Руська православна по праву зветься «Первозванною», що у пам'яті народній вічно жива легенда - апостол Андрій проповідував у наших скіфських землях і не випадково він прийшов до нас... Цей учень Христа прямував у Рим від Херсонеса. Але насправді дивним якимось уявляється той шлях. Бо дорога через Київ в Імперію все одно, що подорож з Петербурга в Москву через Одесу, вона в п'ятдесят разів довша за відомий шлях «з варягів у греки». Тож мовить легенда, що апостол сам обрав такий шлях, щоб принести вчення Боже на землі Руські.

На зеленому пагорбі Дніпра, що несе свої води у Руське (Чорне) море, промовляє до людей апостол Андрій: «Бачите ви гори сі? Так от, на сих горах возсіяє благодать божа, і буде город великий, і церков багато воздвигне Бог». І зійшов він на гори сі, і благословив їх, і поставив хреста. І, поклонившись Богу, він спустився з гори сеї, де опісля постав Київ, і рушив по Дніпру вгору».

Чи не для нас, нащадків своїх записав цей переказ преподобний Нестор, щоб знали про коріння своє, самобутність і пам'ятали історію народу свого?!

У таїнах людської душі завжди жевріє надія і віра. Може, ще в часи первісних християн вимріялась ідея собору, в якому пізнаєш себе як частину Всесвіту, у соборіснанні з іншими людьми й народами. Ідея народилася і мала знайти своє матеріальне, зриме відтворення. І поступово, форма за формою, обрис за обрисом матеріалізувалась ідея «собору духовного» у церкву як таку.

На місці дерев'яного хреста, поставленого Андрієм, 1086 року київський князь Всеволод Ярославович збудував на горі церкву, у якій його дочка Янка заснувала першу дівочу школу - прообраз майбутніх інститутів шляхетних дівчат.

Стиха шелестіли сторінки історії Києва, на місці, де ступали ноги апостола, то милувала око церква Здвиження Хреста (простояла до 1677 року), то печалила душу старенька дерев'яна церковка, що згоріла наприкінці XVII ст.

...Дзиґарі кожну четь години цитату з дзвонів кидають, мов брязкотельця. Барокко рідне цитату ловить ту і зголодніло одбивас...

(Павло Тичина)

На годиннику століть стрілки зійшлися на цифрі «вісімнадцять». А за нею - патетична трагедійність людського духу, втрата спокійної цілісності ренесансного світогляду, віри в свою неповторність у центрі нескінченного Всесвіту. Людина живе в передчутті катастроф, зламів у собі і в суспільстві. Століття духовного апокаліпсису - коли все на найвищій ноті, на грані між життям і смертю, розумом і безумством. Цей дивний вік породив найвеличніші досягнення мистецтва, подарувавши завершені новотвори барокко.

У масштабах Європи існування нового стилю (який противники назвали барокко - «шалений», «бурхливий», від португальського perola barocca - «перлина вигад-ливої форми») охоплює кінець XVI, все XVII і першу половину XVIII століття. Матір'ю нового стилю стала Італія. Стиль барокко - пластичний і монументальний, масивний і динамічний водночас.

Процес формування барокко на українських землях почався, мабуть, ще з кінця XVI-го і знайшов своє остаточне завершення в середині XVII століття. На Україні існували сили, які могли достойно сприйняти найвищі досягнення європейського барокко. Імена Касіяна Саковича, Кирила Транквіліона-Ставровецького, Івана Величковського, Григорія Сковороди в літературі; Івана Григоровича-Барського, велетня української архітектури,- промовляють самі за себе.

1744 року на Україні перебувала імператриця Єлизавета Петрівна. Відвідавши Київ, вирішила поставити тут нову церкву на Андріївській горі, сама поклала першу цеглину до майбутнього фундаменту. Проект було запропоновано створити архітектору Іванові Шеделю і київському інженерові полковнику Де-Боскету. Однак, подані креслення її не задовольнили. І лише через три роки роботу над проектом було доручено улюбленцю імператриці Варфоломію (справжнє ім'я - Бартоломео-Франческо) Растреллі.

Взагалі ж царювання Єлизавети для художнього життя Росії було майже тим самим, що й царювання Людовіка XIV для Франції. У геніальному Растреллі схильна до тонкого відчуття краси російська імператриця знайшла свого Шарля Лебрена.

Про життєвий шлях видатного майстра епохи барокко збереглося небагато свідчень. Народився май-бутній геній архітектури 1700 року в Парижі. Разом з батьком, відомим скульптором Карло Растреллі, 1716 року приїхав до Росії. Тут розквітає його талант, тут він створює справжні барокові шедеври: Зимовий палац, Смольний монастир у Петербурзі, палаци Царського Села і Петергофа; за його кресленнями будували Царський палац у Києві і Андріївську церкву.

У творчості архітектора вона стала лебединою піснею. Так, остання - чи не найскромніша, але вона перевершує багато чого, зробленого майстром. Растреллі працює над проектом Собору в цікавий період своєї творчості: уважно вивчає давньоруську архітектуру, використовує мотиви п'ятиверхих храмів, які добре пов'язувались з традиціями та особливос-тями української архітектури. Поєднуючи ці мотиви з власними, винайденими ним самим архітектурними формами, Растреллі створив надзвичайно близьку саме українській національній архітектурі об'ємно-просторову композицію церкви.

Проект Растреллі прийнятий, будівництво доручено головному архітектору Сенатської контори в Москві Іванові Мічуріну. Для втілення творчого задуму потрібні були сотні майстрів та умільців. Серед них-Андрій Свиридов і Андрій Квасов, Карл Пеялі і Антоній Демарк, які прибули з Петербурга. На спорудженні церкви працювало і багато українських майстрів із знаменитої Лаврської школи - Федір Заболоцький, Яків Бублик, Степан Чобіток, Микита Новаківський. Прекрасне різьблення по дереву виконали Йосип Домаш, Йоган Цунфер.

Андріївська церква стрімко поривається у небо над Києвом з високої наддніпрянської кручі, але масивний двоповерховий будинок-стилобат міцно з'єднує її із землею, прив'язаний навіки до екстер'єру подільських вуличок.

Зовні церква має вигляд однокупольної споруди з п'ятьма банями, у плані - форму грецького хреста, західну гілку якого подовжено для влаштування притвору. Декоративні вежі першого ярусу ніби переливаються у струнні й легкі вежі другого ярусу з декоративними маківками, визолоченими кулями і хрестами. Завдяки винятковій пропорційності споруда видається легкою і граційною. Криві зламні лінії композиції надають церкві динамічності і пластичної виразності. Білі пілястри, колони і карнизи, визолочені орнаменти і капітелі виділяються білизною і сяянням позолоти на фоні бірюзових стін. У ній, справді, щось є від дочки Італії Марії Тальйоні, що вперше піднялася на балетні пуанти і зачарувала глядачів ірреальністю, ілюзією польоту над землею. Італійка? Так, якщо хочете. Чомусь деякі дослідники вітчизняного мистецтва страждають намаганням бачити в усьому тільки своє, самобутнє. А проте, від впливів і запозичень не вільні навіть найзнаменитіші з художників. Мікеланджело надихався фігурою св. Іоана у Донателло і взяв її за зразок для свого Мойсея. Коли ж він замислив надати войовничості й хоробрості своєму Давидові, він майже скопіював донателлівську скульптуру св. Георгія. Рафаель у своїй «Афінській школі», що у Ватікані, майже буквально відтворив композицію Гіберті «Зустріч Соломона і цариці Савської» (бронзові двері флорентійського батистерію).

Подібно до зовнішнього вигляду, таким же урочистим є інтер'єр храму. Він має скорше світський двірцевий характер, нагадує пишність єлизаветинського двору, однак повністю зберігає канонічні вимоги щодо вбрання церковної споруди.

Згідно з християнськими уявленнями будівля церкви становить зменшене повторення Всесвіту, якоюсь мірою мікрокосмос. Храм - це символ неба і землі. Структурна побудова інтер'єра церкви - як образ тих країн, що освячені земною історією Ісуса.

Кожна частина - якесь місце в Палестині, де відбулась та чи інша подія з життя Христа. Мабуть, такий канон створювався для того, щоб християнин, прийшовши до церкви, міг ніби мандрувати по слідах Бога святими землями, полинути душею за божественним, в релігійному екстазі досягти верхів блаженного щастя, в любові до Бога зрозуміти свій головний обов'язок.

Витончена, в чомусь хвороблива фантазія вже не задовольняє себе звичайними формами. Форма, колір, образ перетворюються на символи, в них привнесена таємниця, яку прагне розгадати кожен. Жінка на троні у мантії - весна, люди з хрестами в руках - мученики; за темно-вишневим кольором плаща впізнаємо святу Марію; зелений - це юність і життя. Інтер'єр церкви відтворює хрест, на якому прийняв муки за людство Син Божий. За легендою, зі сходу - там, де встає сонце,- Він прийде вдруге до людей, щоб творити суд праведний. Тому в усіх християнських церквах олтар - найсвященніше місце - на східній гілці хреста. На західній - хрещальня, теж як символ пришестя, але вже не Бога, а маленької людині, приходу до релігії, до віри, до спасіння.

У будь-якій церкві (і в Андріївській зокрема) існує яскраво виражений рух усіх форм - живо-писних і архітектурних - у напрямі із заходу на схід, від входу - до апсиди, яка присвячена Богоматері. Склепіння - символ Бога - єдиний центр, навколо якого здійснюється цей рух.

Живопис Андріївської церкви - чудове свідчення геніального вміння українських та російських художників поєднувати, здавалось би, непоєднуване. Релігійні сюжети, крім свого прямого при-значення, стали для них також моментом власного бачення прекрасного і полфонічного, різнобарвного і кантиленного в людській історії. В основі живописних полотен-міфологічні християнські сюжети. Однак майстри привнесли життєрадісне, оптимістичне начало, наповнили рухом, експресією канонічність образів святих.

За традицією, початок якій покладено 787 року, коли відбувся VII Все-

ленський собор, у церкві існують три зони розміщення сюжетних композицій: склепіння, горішня і нижня частини. Зображення «Бога Саваофа» у центрі шатра, виконане за канонічними настановами монументальності й урочистості, належить пензлю видатного російського художника, одного з кращих живописців XVIII століття, батька класичного російського портрета, українця за походженням, Олексія Антропова. Його ж робота - картини, які прикрашають кафедру: «Зішестя св. Духа на апостолів» і «Нагірна проповідь», а також ікони з царських воріт (діва Марія і архангел Гавриїл). Одними з найкращих художніх робіт у храмі по праву вважають дві картини майстра - «Таємна вечеря» (у вівтарі) і «Алостол Андрій» (стеля). «Таємна вечеря» написана на традиційну євангельську тему. Полотно вражає як розмірами, так і широтою манери письма, якоюсь особливою значимістю образів. Христос у центрі за круглим столом, в оточенні схвильованих апостолів. Тільки що вони дізнались; серед них є зрадник, який видасть Учителя за тридцять срібняків. Кожен по-різному виявляє свої почуття - вражає детально виписане різнобарв'я поз, облич, жестів. Круглий стіл вдало об'єднує всі фігури, апостоли звернені в єдиному порусі до Ісуса. Глибока кольорова гама, в якій переважають зелені, червоні й чорні тони, посилює драматичне враження від полотна.

Одним із кульмінаційних моментів розпису стелі стала картина Антропова «Апостол Андрій». Художник зобразив апостола на вершині гори в хвилини благословіння своєї «Первозванної» церкви: жест Бога Саваофа в склепінні.

Головним акцентом в інтер'єрі храму є пурпурний барокковий іконостас, що в золотому різьбленому обрамленні підноситься до склепіння. Ікони для нього писали живописці з кола Івана Вишнякова-Олексій Бєльський, Іван Фірсов, Петро Семенса: вони багаті декоративністю, чудово гармонують із позолоченим різьбленням, граційними скульптурами.

Зовсім інші за змістом і манерою виконання два великі твори на стінах поперечної частини храму.

Сюжет одного з них - «Проповідь апостола Андрія скіфам» - взято з уже відомої нам літописної легенди. Автор його - талановитий український живописець Платон Борисполець (1805-1880), чия творчість іще чекає дбайливого дослідника.

У центрі - образ апостола. Однією рукою тримається за великий хрест, а другу підніс, промовляючи пророчі слова до руських людей. У пам'яті нашого народу Андрій - це пророк, провісник правди і блаженного добра руському людові. Згадаймо Шевченкове: «Апостол правди і науки..» До апостола тягнуться ті, хто прийшов на Старокиївську гору в надії на полегшення долі: молода жінка з дитям, сивий дід - в благанні простягнув руки до віщого старця. Його очі палахкотять полум'ям святої віри.

Своє життя Андрій закінчив подвигом сповідницьким і мученицьким у Греції в місті Патрасі близько 62 року. Його розіп'яли на хресті, наскоро змайстрованому з двох грубих колод, нижні кінці яких закопали в землю, а горішні звели під навскісним кутом з перетином у середній частині (нижче ми пояснимо, чому вдаємося до таких подробиць). Розправою командував єпарх Егеат. Скільки не схиляв він св. Андрія і ласками, і погрозами відмовитись від проповіді учення Христа, первозванний апостол до останнього подиху намагався прилучити самого єпарха до таїнства віри Христової і молився за те, щоб Господь просвітив мучителя світлом розуму й добра, але марно... Розіп'ятий, він помирав три дні й три ночі перед натовпом народу, повчаючи усіх не тільки віри, але й сповідання її і терпіння за неї. Ось його останні слова:

«Немає такої муки, що вона б не була сплачена воздаянням Божим». Можливо, пізніше цей вислів перейде у відому формулу людського буття: «Через страждання - до істини».

Чи не здається вам, дорогі співвітчизники, що він загинув і за нас, за нашу віру й просвіту?!

В усякому разі, наші не такі вже й далекі попередники це пам'ятали. Хрести на банях наших церков відмічені андріївською скісною планкою, а Петро I повів свої полки на битву під Полтавою під андріївськими знаменами - жовтий діагональний хрест на блакитному тлі - наші традиційні етнічні кольори. Тіла загиблих воїнів покривали андріївськими прапорами. У Києві, місті первозванному, де ступали апостольські ноги, 1911 року поставили пам'ятник апостолу Андрієві, що входив до скульптурного ансамблю, присвяченому першій християнці на Русі - княгині Ользі. Автором ансамблю був Іван Кавалерідзе.І стояв той пам'ятник на Михайлівській площі аж (!) до 1919 року, коли його знищили творці «нової революційної культури». Статую Ольги звалили, на її постамент поставили жалюгідне щодо виконання і мікроскопічне порівняно з усім ансамблем погруддя Шевченка, а потім через якийсь час усе викинули на звалище - і Шевченка, і апостола Андрія, і святих Кирила й Мефодія (останні теж входили до ансамблю). Зрештою, пам'ятник Шевченкові у Києві спорудили, а решта славних імен з історичного минулого Києва стерта з пам'яті. І це не може не турбувати культурну громадськість Києва. І не тільки Києва, а й тих, кому не байдужі його історичні святині.

Апостол Андрій мусить повернутись до Києва!

Та зайдемо знову у його дивом уцілілу церкву.

Ніби продовження теми проникнення й утвердження християнства на Русі - твір невідомого автора, що біля проповідницької кафедри,- «Вибір віри князем Водимиром».

Рівноапостольний князь зображений в розкішній залі палацу серед представників багатьох вірувань. За прекрасно виписаним національним і ритуальним одягом легко впізнати католиків, мусульман, іудеїв. Але увага Володимира прикута до візантійського християнського патріарха у шитому золотому і самоцвітами вбранні. Він розкрив перед собою книгу і читає якусь заповідь. Володимир схиляє перед ним голову на знак вибору християнства.

Дві картини, два центральні персонажі - легендарний апостол Андрій і один з прабатьків Руської державності, князь Володимир. Далеке минуле нашого народу, гідне уславлення й пам'яті.

...А за вікном шугає вітер першої повоєнної зими 1946 року. В голодному і холодному Києві, кутаючись у фронтову шинелю, у колі мерехтливого світла за столом сидить людина з чолом генія і очима святого. На папір лягають рівні рядки, від яких віє

Шановні пані та панове!

Минуло два роки, як пішов від нас незабутній Володимир Симоненко, людина щирого і доброго серця, видатний джазовий діяч України, відомий дослідник джазу.

Володимир Симоненко залишив нам велику спадщину, яка висвітлює розвиток джазового мистецтва в Україні. Його книжки «Лексикон джазу», «Мелодії джазу», «Джаз і фортепіанна музика першої половини XX століття» дістали широке визнання не тільки в Україні, а й далеко за її межами. Ці книжки є результатом багаторічної праці.

Упродовж останніх років життя Володимир Симоненко напружено працював над «Українською енциклопедією джазу». Він залишив нам цю книгу. В ній знаходимо сотні імен композиторів, виконавців, різних музичних діячів, які присвятили себе джазу і для яких джаз став своєрідним способом життя і світосприйняттям. Серед них багато з Вас знайдуть і свої імена. Окрім того «Українська енциклопедія джазу» має вмістити унікальні фотоматеріали з 1920-х по 1990-ті роки. Це є справжній фотолітопис джазового руху в Україні.

Книга чекає свого остаточного опрацювання і завершення. Для цього потрібні кошти. Багато українських джазових музикантів, які сьогодні проживають за кордоном, щиро відгукнулися на пропозицію підтримати видання цієї книги.

Ми звертаємося до Вас, панове, з проханням узяти участь у підготовці видання цієї фундаментальної праці. Зробивши благодійний внесок у цю справу, Ви станете безпосередніми передплатниками книги. Ваш благородний вчинок буде відзначено на її спеціальних сторінках.

На титулі рукопису автор зазначив: «Моїм друзям та колегам по джазу». Така присвята зобов'язує усіх нас, і ми сподіваємося на Ваш щирий відгук і розуміння нашого звернення.

З пропозиціями просимо звертатися до Центру музичної інформації Національної спілки композиторів України.

Наша адреса:

Київ-1, вул.Софіївська, 16/16. Тел.-факс: 228-33-04, телефони: 229-09-39,228-65-01.

Ініціативна група

мудрістю пройдених людством століть: «Бог в людині. Він є або його немає. Але повна його відсутністьсе великий крок назад і вниз... В майбутньому люде прийдуть до нього... До божественного в собі. До прекрасного. До безсмертного».

Між апостолом української культури Олександром Довженком і ним, святим і всехвальним апостолом православної церкви Андрієм-сивина віків. А люди ніяк не знайдуть свого Бога, все ще шукають прекрасного, все ще йдуть до безсмертного. Та, може, час прискорити крок? Бо хто знає, що добре для людини в житті? Хто скаже, що буде після неї під сонцем?

Лебедина пісня Растреллі була проспівана ніби «над прірвою» - з фатальним відчуттям кінця близького й невідворотного, та одночасно в ній можна вловити початок прозріння й очищення, начало світла й добра, з уособленням того найвищого в людині, що не вмирало ніколи, але жевріло і у найстрашніші нічні години жаху. Це не сакральна «остання розмова» на порозі небуття. Це - пере-двістя... це - Євангеліє... Адже Євангеліє в перекладі з давньогрецької означає «добру звістку». Звістку про що? Звичайно ж, про пришестя Сина Людського на нашу страждену Україну, а з ним - Добра, Мудрості, Милосердя й Любові. І чи не готуються вже стежки Йому першими за багато десятиліть богослужіннями в Соборі Апостола Андрія, від якого йде Українська Православна Церква?

І чи не добрий знак - святе місце порожнім не буває! - що Слово Боже українською мовою зазвучало там з уст Блаженнішого митрополита Мстислава, Глави Української Автокефальної Церкви, людини легендарної долі, що пройшла всі тортури й муки українського революційного хаосу, озлоблення й дикості і залишилась жива, бо мала Бога в серці і, зрештою, стала служити Йому?

То невже й ми дочекаємося блаженної миті, коли в запиленому одязі подорожнього підніметься на святу київську гору людина і скаже: «Бачите ви гори сі?..»

За "Україною"

❁ ❁ ❁

ЗА УКРАЇНЦЯМИ

ЕСТОНІЯ:
Таллін:

V Нарада членів Європейського конгресу українців

27-28 жовтня 2000 р. відбулася в Таліні п'ята Нарада членів Європейського конґресу українців, у якій взяли участь такі організації: Союз українців у Великій Британії, Об'єднання бувших вояків українців у Великій Британії, Головна рада українських громадських організацій та Допомоговий комітет у Бельгії, Українське земляцтво в Естонії, Громада українців Литви, Координаційна рада українців у Словаччині.

Решта представників європейських організацій-членів ЕКУ, не змогли з різних причин прибути і вони були заступлені переданими голосами:

Українська асоціація творчої інтелігенції "Світ культури" з Боснії, Організація українських жінок у Великій Британії, Датсько-українське товариство, Українська асоціація в Іспанії, Союз українців у Румунії, Союз русинів-українців Словацької республіки, Товариство української культури в Угорщині, Об'єднаний комітет української громади у Франції, Союз русинів-українців Хорватської республіки,Українська ініціатива в Чеській республіці.

27 жовтня у приміщенні Національної бібліотеки Естонії привітав голова Українського земляцтва в Естонії п. Орест Боднер усіх естонських та українських гостей і відкрив Нараду членів Європейського конгресу українців. В урочистій частині з окремим вітальним словом виступили міністр народона-селення Естонії Катрин Сакс,посол України в Естонії Анатолій Макаревкч, голова міжпарламентської естонсько-української групи Юрій Тамм, представник міністра культури Естонії Алер Гил, голова Асоціації народів Естонії Якуб Прозес. Опісля голова ЕКУ Левко Довгович привітав шановне зібрання від Світового Конгресу Українців і від всіх членів ЕКУ, подякувавши уряду й народові Естонії за моральну підтримку та сприяння щодо організування V Наради ЕКУ на естонській землі.

Голова секретаріату ЕКУ Любомир Мазур поінформував учасників урочистого зібрання про 50-літню історію та діяльність ЕКУ. Вітальними словами привітали гостей теж парох місцевої Греко-католицької церкви, голова Української Всесвітньої Координаційної Ради з Києва Михайло Горинь, керівник відділу освіти національних меншин української діаспори Науково-методичного центру середньої освіти Міністерства освіти і науки України Оксана Волошин, директор Інституту досліджень діаспори Ігор Винниченко.

Урочисте засідання V Наради завершилось прочитанням вітальних листів від тих членів ЕКУ-голів поокремих організацій, які не мали змоги взяти участь у роботі Нарад.

V Нарада ствердила, що членами ЕКУ на даний час представлено 23 українські громадські організації-установи з 18 країн Європи, умовними членами залишається Об'єднання лемків /Польща/ та Спілка українців Латвії.

Про діяльність Президії та Секретаріату від листопада 1999 р. до жовтня 2000 р. позвітували Левко Довгович, Любомир Мазур і Маркіян Шептицький. За Виховну комісію ЕКУ звітував Омелян Коваль. Згодом присутні прослухали письмові звіти неприсутніх членів ЕКУ.

У чергових точках денного порядку Нарада обдумала такі теми, як Всесвітній Форум Українців та сподівання ЕКУ щодо діяльності Форуму та перспективи розвитку співпраці між ЕКУ і УВКР на каденцію 2000-2001 рр.

На V Нараді членів ЕКУ було затверджено Левка Довговича головою ЕКУ на період 2000-2001 рр.

Прийняті чергові постанови:

1. Сприяти продовженню і посиленню співпраці з УВКР та СКУ.
2. Докласти якнайбільше зусиль для закріплення контактів між ЕКУ та організаціями-членами ЕКУ з метою систематичного опублікування і інформації про їхню діяльність на сторінці ЕКУ часопису "Українська Думка".
3. Всіляко заохочувати Молодіжну координаційну раду ЕКУ до активної праці згідно з їхніми постановами.
4. До наступного З'їзду ЕКУ підготовити і завчасно розіслати пропоновані зміни до статуту ЕКУ організаціям-членам ЕКУ.
5. У міру своїх можливостей використовувати свій вплив на зміцнення центральних організацій для кращого об'єднання українських громад у країнах їхнього проживання.
6. ЕКУ стверджує, що політика уряду Естонії позитивна у відношенні до української національної меншини, внаслідок чого заслуговує на те, щоб підтримати Естонію в її стремлінню щодо вступу в Європейський Союз.
7. Допомогти Товариству української культури в Угорщині зорганізувати міжнародну наукову конференцію з питань політичного русинізму.
8. Впливати на членів ЕКУ з метою створення у країнах свого проживання фундацію для видання творів Георгія Ващенка,а також для підручників для молоді, згідно з планами Виховної комісії ЕКУ.
9. Зобов'язати Президію ЕКУ підготовити документи для вступу в членство Європейської Федерації національних меншин Європи.

Інф.секретаріат ЕКУ, Лондон

нотатка редакції:
у назві ЕКУ збережено правопис Голоскевича /Європа - сучасна норма: Європа/

НІМЕЧЧИНА
Мюнхен:

Відбувся X Великий Збір Організації Українських Націоналістів

У кінці жовтня, початком листопада у Мюнхені відбувся X Великий Збір Організації Українських Націоналістів, який є законодавчим органом Організації. Згідно з Устроєм у ньому взяли участь уманд атовані делегати з України, Америки, Канади, Австралії, країн Європи та Латинської Америки.

X Великий Збір ОУН був знаменний тим, що більшість делегатів представляли Україну. Збір ОУН проаналізував становище в Україні й у світі та визначив основні напрями і пріоритети діяльності ОУН на майбутнє.

Учасники X Великого Збору ОУН вшанували пам'ять померлих членів ОУН за час від IX Великого Збору, меморіальний список яких було урочисто зачитано.

X Великим Збором керувала обрана президія. У звітній частині про діяльність ОУН доповідала Голова Проводу Слава Стецько, голова секретаріату, члени Проводу, Головної Ради, Головного суду та Головного контролю ОУН. Стверджено, що діяльність ОУН в Україні та в усьому світові була успішна.

Після прийняття повідомлень з діяльності учасники Великого Збору прослухали доповіді: "Ситуація в Україні й завдання ОУН", "Організація Українських Націоналістів на новому етапі-початку XXI століття", "Українська націоналістична молодь і діяльність ОУН", "Проблеми української діаспори і діяльність українських націоналістів", в яких проаналізовано становище в Українській державі та українському суспільстві, завдання на найближчий період і перспективи. На Великому Зборі працювало 9 комісій, які підготували тексти постанов, зборові документи та Маніфест.

X Великий Збір ОУН обрав згідно з новим Устроєм ОУН нові керівні органи; Провід, Головну Раду, Головний суд і Головний контроль. Головою Проводу ОУН обрано друга Андрія Гайдамаху.

Великий Збір ОУН із вдячністю вшанував подругу Славу Стецько, Голову ОУН в попередніх двох каденціях, яка в складних умовах продовжувала реалізацію основних завдань ОУН, на чолі якої стояли Євген Коновалець, Степан Бандера, Роман Шухевич, Степан Ленкавський, Ярослав Стецько, Василь Олеськів.

ОУН, скріплена новими ідеями і свіжими силами, далі працюватиме для утвердження і розбудови Української держави та всебічного розвитку української нації.

секретаріат Проводу ОУН

КАНАДА
Торонто:

З нагоди ювілейного року народження Ісуса Христа та відзначення недавного 50-ліття заснування Світової Федерації Українських Жіночих Організацій,на замовлення СФУЖО,видала канадська пошта офіційну поштову марку Канади вартості 0,46 центів.

На марці зображено лого СФУЖО митця М. Левицького, в комп'ютерному оформленні П. Лопати.На кремовому тлі синім і жовтим кольорами міститься голова жінки, над нею тризуб, під ним напис СФУЖО і повна назва:

World Federation of Ukrainian Women's Organizations.

За інформацією СФУЖО

КАЗАХСТАН
Павлодар:

Мало кого здивуєш у павлодарському Надіртиші культурологічними заходами національно-культурних осередків, а тим паче, місцевого Товариства українськоїкультури ім. Т. Шевченка. Масові заходи української громади стають завжди святом для павлодарців і гостей обласного центру.

Відзначення Дня незалежності України - один з найголовніших заходів у житті українців Павлодару. Це і шана далекій, рідній землі з її працьовитим народом, і своєрідне підведення підсумків діяльності громади у розбудові української ідеї на теренах Павлодарщини.

Ще за півтори тижні до річниці в засобах масової інформації області з'явився заклик "Ласкаво просимо", інформуючи павлодарців про її наближення. З цієї нагоди на обласному радіо транслювалася чергова передача "Українська родина", де було приділено чимало уваги святу народу України.

Саме святкове дійство розгорнулося в найбільшому культурному закладі - міському Палаці культури. У цей день над входом до Палацу величаво майорів синьожовтий прапор, гостей зустрічав духовий оркестр хлопчиків під керівництвом Анатолія Онопрієнка У просторих залах розгорнулися виставки образотворчого мистецтва: вишиванки,кружева Катерини Савич,вироби з лози, сплетені Митрофаном Добрийднем, пейзажі художника Михайла Ткача. Була тут унікальна книжкова виставка художньої, історичної,документальної та релігійної літератури.Усіх вразило чудове оздоблення сцени: розміщені на синьожовтому тлі символи України: тризуб, багаті рушники, ікона Матері Божої, вогники свічок.

Вечір розпочався виконанням державного гімну України. голова Товариства Михайло Парипса нагадав присутнім про етапи визвольного шляху українського народу, його синів і дочок,які виборювали незалежність держави.

І, як завжди, присутніх радували мистецькі колективи. У виконанні самодіяльного хору Товариства на чолі з диригентом Олександром Білозерським пролунало чимало стрілецьких, козацьких, ліричних народних пісень, які викликали у присутніх сльози та радість, вигуки "браво!". Зачарували глядачів своєю співочою майстерністю солісти Марія Райченко, Олександра Слюсарева, Зінаїда Крицька, Володимир Василів та Анатолій Неумивко. Зворушливо прочитали вірші українських авторів Ніна Котовська, діти української недільної школи Сашко Стинський, Катерина Мошанецька, сестрички Уляна та Катя Носові. Добре вписався до святкової програми жіночий вокальний гурт "Криниця" з українського осередку міста Аксу.

Двогодинна програма на одному диханні, глядачі неохоче відпускали самодіяльних митців, дякуючи за їх творчість.

Михайло Росошанський
"УФ"

Закінчується стара епоха, тихо помирає, щоб дати життя новому. Ми живемо в сутінках другого тисячоліття. Мудрі казали: сутінки - щілина між світами. Саме в такий час відбуваються чудеса, всі людські якості і властивості проявляються надто чітко, тіні різкішають настільки, що іноді стають реальністю.

Подію, яка відбулась на Волині у Луцьку, важко оцінити розумом, а душа переповнена почуттями, яким ще важко вкластися у розмірений ритм слів і фраз. Провінційні мешканці призвичаєні до споглядання чужих успіхів, чужих дій. Ми ж стали не просто свідками, а й учасниками надзвичайної події.

Віднайдено ікону Холмської Божої Матері

15 вересня 2000 року в приміщенні Волинської обласної держадміністрації Волинському державному краєзнавчому музею було передано оригінал ікони Холмської Богоматері. Від нині ця християнська святиня є власністю Української держави і, згідно договору про передачу, довічно зберігатиметься в Луцьку, в музеї Волинської ікони.

Керівництво Волинської обласної державної адміністрації в особі її голови Бориса Клімчука та його заступника - Петра Онищука, і з належним розумінням поставились до питання передачі ікони державі. Прийнято рішення виділити окрему кімнату в музеї Волинської ікони, де зберігатиметься ця святиня усього "українського народу, оберег українців Холмщини.

Холмська Чудотворна ікона Богородиці є однією з найвідоміших і найшановніших у православному світі. Вона має славну і водночас трагічну історію, що тісно переплелась з історією українського народу.

За переказами ікона була написана св. Євангелістом Лукою. Одні джерела подають, що до Києва з Царгорода її привезла царівна Анна, як посаг, коли стала дружиною князя Володимира Великого, інші - ще самим рівноапостольним князем після його хрещення. У 1001 р. ікона, нібито, потрапила до збудованого у Холмі князем Володимиром Богородичного собору.

Іконі приписувалась особлива благодать і чудотворна сила. Вважалось, що заступництвом Пресвятої Богородиці Холм був врятований від нашестя орд Батия у 1240 р. Лише під час воєнних дій 1261 р. татарам вдалось зруйнувати православний собор і пограбувати ікону від риз, кинувши її на поталу у руїнах храму. Лише через 100 років ікону було знайдено і з пошаною внесено до відбудованого храму. 1596-го року ікона перейшла католикам.

У 1651 р. польський король Ян-Казимир взяв ікону в похід проти козаків. Тоді він отримав перемогу під Берестечком, яку звісно, було приписано чудодійній силі Богородиці Холмської, після чого забрав святиню до Варшави. 1652 р. ікона повертається до Холма. Коли почалась нова війна з козаками, Ян-Казимир привіз чудотворну ікону до свого табору під Жванець, проте зазнавши поразки, повернув її Холму.

У 1765 р. ікона була коронована двома золотими коронами, присланими римським Папою і у такому вигляді існувала до початку першої світової війни. Тоді її було вивезено до Москви, а звідти, у 1918 о., до Києва, у Флорівський монастир.

У 20-30-х рр. ікона зберігалась у Києві, у родинах холмщаків. Наталя Полонська-Василенко, у одному з листів до митрополита Іларіона (Івана Огієнка), пише про умови, в яких знаходилась ікона. Згадує вона і про трус, вчинений "чекістами" на квартирі в одного з холмщаків, під час якого було вилучено з ікони срібні ризи.

Далі історію чудотворного образу можна простежити за свідченнями пані Надії Горлицької, дочки митросорного протоієрея Гавриїла Коробчука, який служив у кафедральному Соборі Холма на Даниловій горі разом зі славетним владикою Іларіоном. Понад 50 років, багато чим ризикуючи, берегла вона ікону Холмської Богородиці.

У 1944 році образ привезли до Холма з Києва жінки, які розповідали, що мусили переховувати його там у великій таємниці, розібравши на три окремі дошки і переносити, як здрова. В цей час владикою Холмської єпархії був митрополит Іларіон (Огієнко). Саме він прийняв ікону у свою домашню церкву на Даниловій горі. Проте не судилося образу на довгий час залишитися в місті. Розпочалась акція виселення холмщаків з батьківщини. У 1945 році ікону було привезено до Луцька членами церковної громади, які переїжджаючи на Волинь, рятували церковне майно свого храму. У листопаді 1996 р. ікону передано на реставрацію Анатолію Квасюку - завідуючому реставраційної хайстерні при музеї Волинської ікони в Луцьку.

На реставрацію ікона потрапила у повністю записаному стані зі значними відшаруваннями від основи паволоки та живопису. Зафіксовано значні втрати авторського шару живопису, як порівняно недавні, так і ті, що зустрічаємо в описах XIX ст. Значні пошкодження зустрічаємо на місцях стику дощок, оскільки їх неодноразово роз'єднували. Є й численні сліди механічних ушкоджень, які наносились, коли здирали ризи.

Реставратор, сам один, впродовж кількох років, на власні кошти та кошти зібрані громадою холмщаків, повертає ікону до життя. Очищено 630 тисяч квадратних міліметрів поверхні ікони, вкритих шаром шпаклівки на олійній основі, яка здементувалась з авторським шаром темперного живопису. Зайве нашарування треба було знімати під мікроскопом міліметр за міліметром, бо жодний розчинник не брав цього покриття. До всього, авторський шар живопису відшарувався від поверхні основи і його потрібно було кріпити назад по крихті.

Чудотворна ікона Богородиці Холмської писана на кипарисових дошках, має неглибокий ковчег. На іконі зображено Богородицю (т. зв. Дексіократиса), яка на правій руці тримає Христа-немовля з піднятою у благословляючому жесті правою рукою, та сувоєм у лівій руці. Богородиця представлена у півпостаті, обернена у три чверті вправо, з головою злегка нахиленою у бік Христа. Колірна гама стримана, темних відтінків. Лики Богородиці та Христа виписані темною вохрою, мафорій темно червоного кольору, гіматій Христа світлої вохри з золотим асистом. Тло ікони вкрите позолотою, без ритування орнаментом. На лівій руці Богородиці збереглися золоті прикраси у вигляді двох поруч із та пластини круглої форми типу колтів. На зап'ясті правої руки кріпіться один прямокутний поруч. Ці 'прикраси виконані технікою перегородчатої емалі періоду Візантії та Київської Русі IX-XII ст. на прямокутних пластинах геометризований рослинний орнамент, на круглій пластині - орнамент у вигляді літери "Т" з дзома пташками під перекладинами літери. Емаль синя, біла, червона, зелена.

Першим, хто описав чудотворний образ Божої матері Холмської був єпископ унійної Єпархії в Холмі Яків Суша у своїй праці "Фенікс відроджений або старовинний образ Холмської Діви і Матері Пренайсвятішої що славою чудесних справ своїх відродився"(1684 р.). Ось як описує Яків Суша образ Холмськсї Богородиці: "Той клейнод, або образ Діви Пренайсвятішої без сумнізу є мальований на дереві кипарисовому... Малювання того образу є майстернзім і величності повне. Обличчя Діви Марії в скромності зелене, а у величі страшить у цьому є якась насолода:

У серце людське occultis stimulis /таємним поштовхом/ проникаюча і до набожності спонукаюча. Вишукано продовгувата, вся почорнена, але у своїй потемнілості ошатна, на правій руці ікони тої Діва Благословенна.

Спасіння своє і наше, Ісуса немовлятко тримає: оком своїм материнським до ока його синівського і Божого, per rectam lineam (прямо), з дивовижною симетрією звернена: і як би жива, дивиться не лише у божественне око свого Сина, але також і кожного, хто на неї дивиться, зражає своїми очима голубиці... Мати і Діва Пренайсвятіша по пояс намальозана: повністю сина свого Ісуса, у темно червону сукню верхню, якби золотом прошиту, і нижню темно-блакитну здягненого, на правиці своїй, як вже казав, тримає, сама теж у сукню темно-червоного кольору а нижню темно-блакитного кольору вдягнена".

Маємо і досить точну копію ікони, гравюру по міді виконану з XVII ст. відомим українським художником Олександром Тарасовичем. У нижній частині є латинський напис: "Viniti Dei cum Homine unika MaterVinitorum Thaumaturga Chelmensis Tartarorum et Cosakorumad Beresteckum gloriosa ac memoranda profligatri. Бога воз'єднаного з людиною єдина Матір, Холмовка, уніатів Богородиця татар і козаків під Берестечком повна шани і гідна пам'яті переможиця". Цей підпис є свідченням тої ролі, яку відіграла ікона в битві під Берестечком.

Існує й чимало більш пізніх списків цієї ікони. Проте оригінал довший час, як вважалось, був навіки втрачений для людства. Та сталось диво. На межі тисячоліть знову з'явилась чудотворна ікона Божої Матері Холмської.

Дивовижною є доля ікони Холмської Богородиці. Писана у Візантії в період особливого підйому культури Східно-Римської держави.

Перевозиться до Києва, коли той, уже набувши усіх ознак великої держави, прямує до передової на той час, християнської європейської культури.

Стає символом державності у столиці Галицько-волинського князівства.

Попри усі спроби, у 1918 році повертається в Україну, до Києва, який є столицею відродженої Української держави.

У 1945 році, завдяки людям, які не погоджувались на втрату свого українства та віри своїх предків, вона знову повертається в Україну.

Над святинею постійно нависала небезпека загибелі, проте вона чудом залишалась живою. Сто років під руїнами зруйнованого татарами храму, понад 50 років переховування від совєтських атеїстів. І ось вона знову разом з нами, з українським народом, який відроджує свою державність.

Сила і могутність держави залежить не лише від матеріального виробництва, а й від стану в ній національної культури. І коли державі повертаються такі шедеври мистецтва, то є усі підстави вважати, що Україні судилось існувати вічно.

Анатолій Силюк
директор краєзнавчого музею
Олена Романюк
художник-реставратор Волинського краєзнавчого музею
Оксана Ременюк
мистецтвознавець, викладач Волинського державного університету ім. Лесі Українки

Ігор ІСІЧЕНКО
(архиєпископ Харківський і Полтавський)

Готуючи дорогу Господню

продовження, поч. див."Пороги" 3/2000

Зі середовища Братства вийшли перші священослужителі Харківсько-Полтавської єархії Української Автокефальної Церкви. Братство працювало над створенням Іоано-Богословської парафії м. Харкова, Введенської парафії м. Мерефи, Свято-Миколаївської парафії с. Циркунів, Свято-Дмитрівської парафії м. Харкова. Під його опікою пройшли перша /1991/ та друга /1992/ архипастирські візитації Харкова Святішим Патріархом Мстиславом, перший єпархіяльний собор 4 квітня 1992 р. Братство домовилося про передання консисторії Харківсько-Полтавської єпархії будинку на вулиці Володарського, 4 від Московського Патріархату, провело його устаткування та ремонт. На жаль, після фактичної заборони Української Автокеальної Православної Церкви в Україні 7 липня 1992 р. будинок консисторії було передано навостворений УПЦ-КП.

Визнання ролі Харківського крайового братства в загальноукраїнському вимірі засвідчило обрання в грудні 1991 р. голови Харківського братства головою Братства всеукраїнського. Значною мірою завдяки стійкості Харківського крайового братства в тяжкий період 1992-1995 рр. вдалося зберегти від знищення Українську Автокефальну Православну Церкву в Україні, поставлену адміністрацією Леоніда Кравчука поза законом. Підтримка Харківського крайового братства була важливим стабілізуючим чинником у церковному житті 1996-1997рр.

Як видно, Харківське крайове братство від самого початку було виявом прагнення православних мирян до активної участі в апостольському служінні Церкви, посиленого роками принизливих заборон і обмежень. Християнська інтелігенція, що об'єдналася в Братство, намагалася зруйнувати мури гетто, вибудованого довкола Церкви. Їхньою метою була нова євангелізація України й воцерковлення українського народу. Вибір юрисдикції, під якою розвинулося Братство, не був ні раптовим, ні кон юнктурним, ані випадковим. Навпаки, політична кон'юнктура на Харківщині до 1992-го і після 1995 рр. стимулювала пріоритетні зв'язки з РПЦ, а між 1992 та 1995 рр. - з УПЦ-КП. Та напружений пошук Церкви, яка б найповніше виконувала свою апостольську місію в сучасній Україні, не залежачи від політичних катаклізмів та державно-церковної симфонії в російській синодальній версії, привів слобожанську громаду до Української Автокефальної Православної Церкви, очоленої в останній чверті XX сторіччя блаженнішим митрополитом Мстиславом. І ми не тільки захистили свій вибір, але й істотно вплинули на позицію цілої Церкви в Україні на зламних етапах її новітньої історії.

Далі буде

Присвячено слузі Божому Патріархові Йосифу Сліпому

За сприяння і з нагоди 25-річчя заснування Релігійного товариства українців-католиків США "Свята Софія" у видавництві "Плай" в Івано-Франківську 1999 р. була видана "Антологія поезій, присвячених Патріарху Йосифу Сліпому".

Редактором і автором вступної статті є ректор УВУ проф. д-р Леонід Рудницький /Філадельфія, США/, автором біографічного нарису і спогадів - Владика Іван Хома, УКУ, Рим /Італія/, автором приміток і наукового коментаря є д-р Степан Хоро, доцент Прикарпатського університету ім. В. Стефаника /Україна/.

У збірнику поміщено твори 18 поетів: Зореслава, Зої Когут, Євгена Іванківа, Лесі Храпливої-Щур, Романа Завадовича, Леоніда Полтави, Теодора Курпіти, Василя Прийми, Степана Ткачука, Анни Головінської-Максимович, Катерини Колтик-Михайлюк, Василя Гуцуляка, Василя Ящука, Романа Набережного, Стефанії Кральки, Богдана Сефанишина, Миколи Романця і Богдана Чепурка.

У передмові до книжки читаємо: "В антології поетичних творів, присвячених Блаженнішому Патріархові Йоифу Сліпому, вміщені вірші і поеми авторів діаспори та материкової України. Таке широке представництво творів художнього українського слова не тільки засвідчує любов і глибоку шану до релігійних проводирів нашого народу, але й увиразнено підкреслює одну із характерних рис його менталітету - тривалу константу християнського ідеалу, що був, є і буде як одвічна духовна високість на дорогах нашого життя".

У видавництві державного університету "Львівська політехніка" вийшов друком збірник наукових праць "Духовна спадщина Патріарха Йосифа Сліпого і сучасні проблеми розвитку української науки і культури", виданий Регілійним товариством українців-католиків США "Свята Софія" - представництво в Україні. Редакторами збірника є професори Б. Білинський, О. Боднар і А. Рудницький. У збірнику поміщені наукові праці, представлені на науковій конференції Товариства "Свята Софія", яка відбулася у вересні 1998 року Львові.

Авторами праць є: Владика Іван Хома, д-р Романа Навроцька, проф. Леонід Рудницький, проф. Андрій Рудницький, проф. Володимир Старчевський, Олександр Шишка, доц. Олег Кульчицький, проф. Олег Боднар, проф. Борис Білинський, проф. Володимир Кучерявий, проф. Богдан Чекас, доц. Ірина Диба, доц. Микола Габрель, архітектор Юрій Диба та доц. Ярослав Тарас.

Наукові статті у цьому збірнику присвячені висвітленню ролі Патріарха Йосифа Сліпого у розвитку української культури і значення його діяльності, а також деяких інших проблем в умовах сьогодення, розвитку української науки, культури, архітектури, в умовах сьогодення.

"Українська Думка"

2001

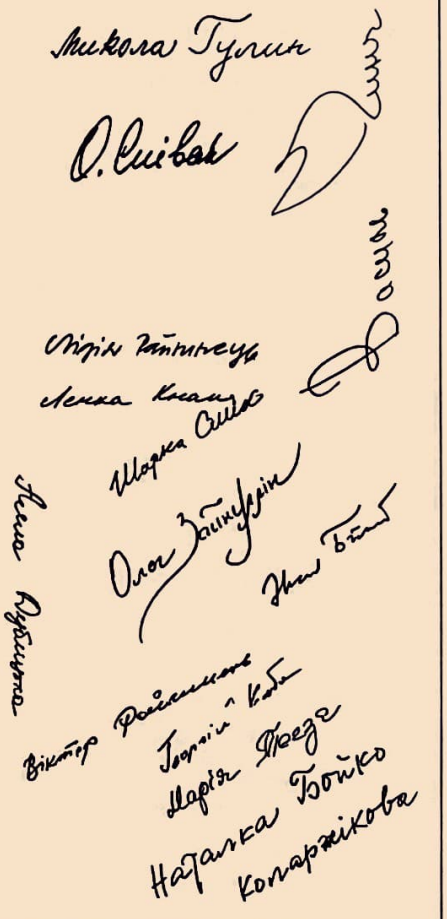
ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!
СЛАВІМО ЙОГО!

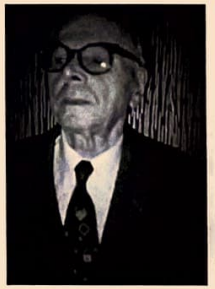
З НОВИМ РОКОМ!

Любі краяни,

Управа Української ініціативи
в Чеській республіці
та редакція часопису "Пороги"
бажає Вам щасливого
Нового року,
щасливих днів,
місяців,
років у новому тисячолітті!

У жовтні ц.р. відзначив своє славне 90-ліття вірний син України, протягом багатьох років активний діяч празького українського життя, член Української ініціативи в ЧР та послідовний випи-сувач нашого щоквартальника ***Пан Василь Цоклан.***

Керівництво УГЧР, Клубу української молоді УГЧР і редакція часопису "Пороги" бажають ювілянтові ще раз Многая та Благая Літа, багато сил та життєвої злагоди!!!

МАЛАНКА 2001

ЛАСКАВО ПРОСИМО
У НОВЕ ТИСЯЧОЛІТТЯ!

Шановні добродії,

Управа Української ініціативи в Чеській республіці запрошує всіх Вас на традиційний український бал - ***Маланчин вечір,*** який відбудеться **27 січня, 2001 р. о 20,00 год.** у просторах залу "Домовіна", вул. "На Манінах" 32а, Прага 7 - Голешовіце.

Транспорт:

1) метро "Влтавська" - трамвай но. 1, 3, 25 (напрям "Палмовка"), вийти на 3-ій зупинці - "Маніни".
2) метро "Палмовка" - трамвай но. 1, 3, 25 (напрям "Влтавська"), вийти на 2-ій зупинці - "Маніни".

У програмі:

- український фольклорний ансамбль "Метелиця" з Польщі (Щецін)
- празький український вокально-інструментальний гурт "ІГНІС" (УТЧР)
- Тамара (вар'єтний виступ)

До танцю, до самого ранку, грають:

- українська капела
- чеська оркестра

Маланчин вечір організується з фінансовою підтримкою Міністерства культури ЧР

Українська ініціатива в Чеській республіці з глибоким жалем повідомляє, що 25 жовтня 2000 р. спочив на 93-ому році життя патріот України **Пан д-р Микола Стефанюк.**

Похорон Покійного відбувся у Сполучених Штатах, де мешкає вся близька родина.
Нехай Йому Господь Бог дасть Вічну Славу та Царство Небесне!

Вічная Пам'ять!

КУПЛЮ

українську друкарську машинку.

Прошу відгукнутися за телефоном 02/ 41 48 41 42 або за номером мобільн. телефону 072 3017288.

журналістка

REGA Praha
CESTOVNÍ KANCELÁŘ
MEZINÁRODNÍ AUTOBUSOVÁ DOPRAVA
Tel./fax: 02/628 43 92-3

Kancelář: Husitská 37, Praha 3 - Žižkov
Sídlo: Khodlova 1311, Praha 9 - H. Počernice

ЛАСКАВО ПРОСИМО У НОВЕ ТИСЯЧОЛІТТЯ!